

చందమామ

పిల్లల కథల మాసపత్రిక

51
8
A3

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కల్పితాకం కాదంటి

వంపినవారు :
ఎస్. సీత - మదరాసు - 17.

చందమామ మదరాసు చందాదారులకు

చక్కనైన శుభవార్త!

జూలై నెల మన చందమామకు గొప్ప పండగ—పద్నాలుగో పుట్టిన రోజు పండగ. చందమామ పండగ మీకూ నాకూ పండగేకదా! ఈ సంతోష సమయంలో మీ కొక మంచి వార్త చెప్పనా?— ఇప్పుడు ఒక అపూర్వమైన చందా పథకం అందజేస్తున్నాము.

ఈ పథకం ప్రకారం మీకు ఒక్కొక్క విడిసంచిక బరిదుబాను నూటికి 12½ చొప్పున అదా వుంటుంది. పైగా, వచ్చేనెల 'జన్మదిన సంచిక'తో సహా ఒక యేడాదిపరకూ, కలకలలాడే 'చందమామ' నెలనెలా మీ యింటికే వచ్చి చేరుతుంది, మిమ్మల్ని కలకలలాడిస్తుంది! అయితే, ఈ అవకాశం ఈ జూలై 7-వ తారీఖువరకే. ఈ మాట మరచిపోకండి.

మీరు చేయవలసిందల్లా—ఈ కింది కార్డు పూర్తిచేసి మాకు పంపించడమే. ఈ పథకం ప్రకారం అయ్యే సాలుచందా రు. 5-25 లున్నూ మా ప్రతినిధి మీవద్దకు వచ్చినప్పుడు ఇవ్వండి. అంతే. మరి వుంటా—

మదరాసు నగరంలో

మీ 'చందమామ' విజంటు.

ఓడియన్ న్యూస్ విజన్స్.

తేది.....

'చందమామ' చందా విజంటిల్లు,

79, జనరల్ పేటర్స్ రోడ్, మదరాసు-2.

అయ్యా,

చందమామ 'పుట్టిన రోజు పథకం' ప్రకారం, నాకు జూలై 1960 సంచికనుండి ఒక సంవత్సరం, 'చందమామ' మా యింటి చిరునామాకు పంపించండి. చందా రు. 5-25 లు మీరు కోరిన వెంటనే చెల్లించగలను.

పేరు:.....

చిరునామా:.....

సంతకం.

హెడ్ అఫీసు : ఈమా మహిళలు :: మచిలీపట్టణము

WEDDING NECKLACE

“ఉమా” వయస్సు కటింగు గాజులు జత 2-4 స్టెజ్ ధర రు. 11-50
 “ఉమా” వాయి గాజులు 2-4 స్టెజ్ జత ధర రు. 18-00

“ఉమా” వెడ్డింగు నెకలేసు ధర రు. 20-00 ★ సాధారణ వి. పి. పార్సెలు చార్జీ రు. 1-37
మేము తయారుచేయు ఆనలు బంగారు కవరింగు “ఉమా” బ్రాండ్ నగలు అనేక సంవత్సరములు
మన్నిక యుండి తృప్తిపరచును. ఎప్పుడూన్ను, అన్ని శుభకార్యములును ఉపయోగించవచ్చును.
మాయొక్క బ్రాంచీలయందుగాని, హెడాఫీసునందుగాని అభింశును.

பாடலை :

90, చెన్నబజారు రోడ్డు, ముదాను - 1.

★

581, శివాలయం వీధి, విజయవాడ.

■ అర్హులకు, ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వచాలకు, క్యాబులారుకు హెడ్డాఫీసుకు మాత్రమే.

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు
వింతలు - విశేషాలు

★

మహాభారతం ...	2
బ్యాలాద్వపం-6 ...	9
బాలచరిత్ర-(భాస)... 18	
అదృష్టం(చినాకథ)... 27	
'ముఖే ముఖే సరస్వతి' 31	
మార్కపోలో-3 ... 33	
గంగావతరణం(గే.క.) 37	
విశ్వాసపాత్రుడు 41	
నేలమీద సడిచే పడవ 45	
గలివర్ యాత్రలు ... 53	
కపటయుద్ధం-(జె.క.) 57	
ప్రశ్నోత్తరాలు ... 70	

ఇవి గాక :

చిత్రకథ, పోలీస్ శిర్షికల పోటీ
మొదలైన మరీ ఎన్నో
ఆకర్షణలు.

ఇది నిక్కము...

...మరినీ పూర, ఏదని కుంపి
పూర ఉందిపట్టు వింపువదు,
శిరో రంగులో నలుపుచేయించి
శిరోముం నలుపు రోమాళి
చేయించిపట్టు వింపువదు,

శిరోరంగు శిరోముంపి

తైలవి మూరమే నలుపులేయదు,

రోమా శిరోముంపి నహణంగా నలుపుచేయును.

బిగ్గర్లపిల్లమైన లింగుడు
కలను మెయిలుగా నలుపు
చేయునట్లు.

ఈ గ్రంథం పేరు, పేరు, అంతరంగా అంతరంగా.

విజయం:

సి. నరేంద్రమ్ అండ్ కో.,

బొంబాయి - 2.

★

డిల్లీ మెడికల్ స్టోర్స్, డిల్లీ.

★

షాహ బవిషి అండ్ కో.,

రాధాబాబర్ స్ట్రీట్, కలకత్తా.

★

జె. బలాభాయ్ అండ్ కో.,

నేతాజీ సుభాష్ రోడ్, మద్రాసు.

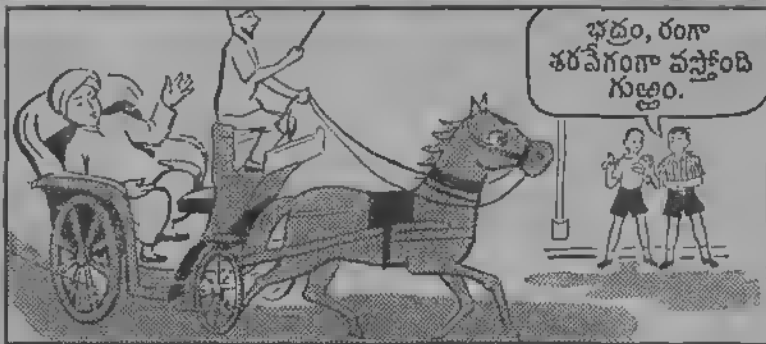

సాతే వారి పేరుగాంచిన బిస్కెట్లు కరకరలాడుతూ దుబిగా ఉంటాయి

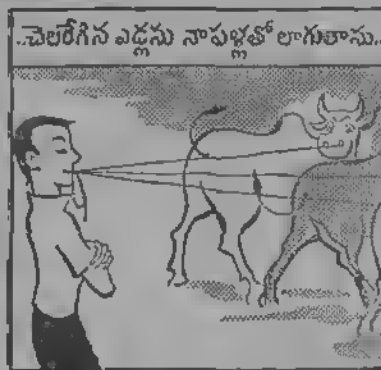
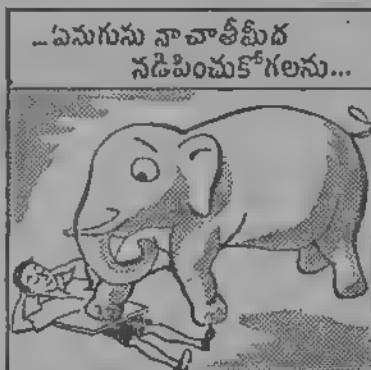
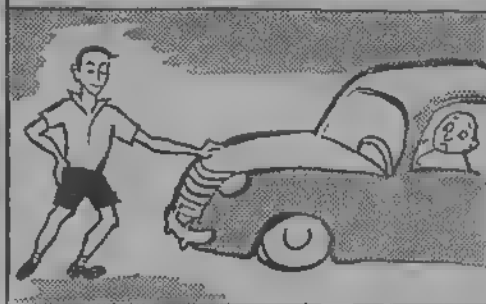

అరే గృహవంతమై, అనుకూల వాతావరణ శీతోష్ణ
ప్రతిలో పూనాలోని మిక్కిలి అదునిక ప్యాక్టరీ
యందు సాతే బిస్కెట్లు తయారగుచున్నవి.
తాజాదనము, రుచి నిలచియుండునట్లు ఇది
గాలిచెరని ప్యాకెట్లలో అమ్ముబడుచున్నవి.

సాతే బిస్కెట్ ఆండ్ చాకొలెట్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, పూనా - 2

...నడిచే మోటార్ కారును ఎడంచేత్తో ఆపగలను...

DL 479A-50 TL

అవును, డాల్టా! బలనికి 'డాల్టా' వనస్పతి అవసరం. 'డాల్టా'లో ఏ, డి, విటమిన్ కలుపబడ్డది. దీనివల్లనే ఆహారములు కొవ్వుతో ఆహారమును ఎల్లప్పుడూ 'డాల్టా'తో వండమని మీ ఆమ్మను అడగండి.

DL 4798-50 TL

నామమాత్రం వీరినీ కొనుగోడ చేయవద్దు.

Stanes

ఇది పరిశుద్ధమైన కాఫీ, పొదుపైన కాఫీ,
మీరు విడి తగినట్లే ప్రత్యేకంగా తయారైంది.
స్టేన్స్ శుద్ధమైన కాఫీ, ఎన్నికైన కాఫీ,
హెల్తీ, రెస్టారెంట్లు ఎల్లప్పుడూ
ఎంచుకునేది ఇదే. మీరూ దీన్నే వాడుకచెయ్యండి.

Stanes

స్టేన్స్

పరిశుద్ధమైన కాఫీ

ది యునైటెడ్ కాఫీ సప్లై కంపెనీ లిమిటెడ్,
కోయంబతూరు.

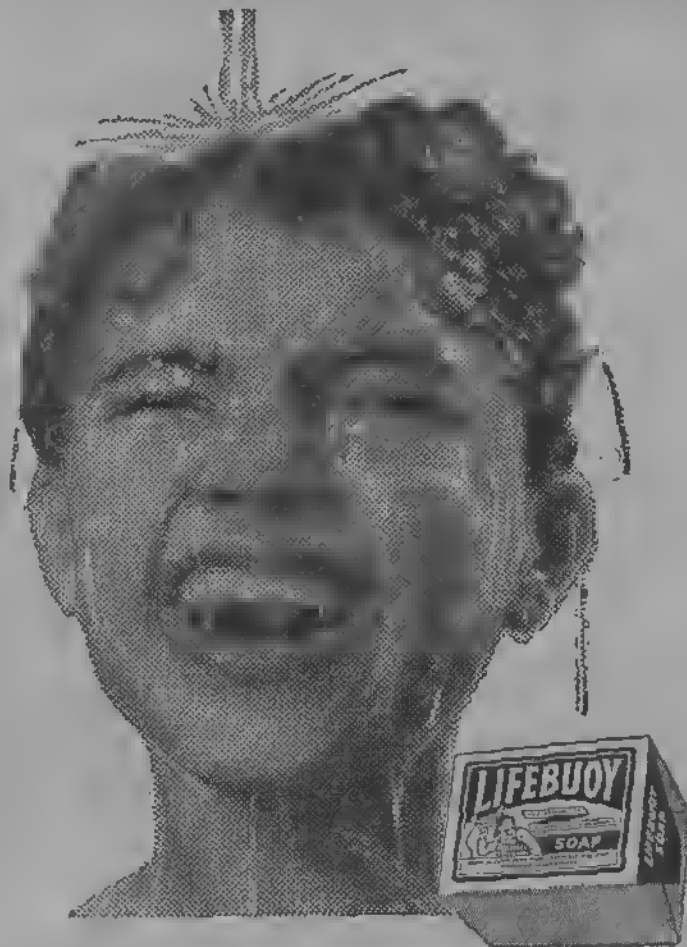

G. 57 >

మనోహరమైన పరిమళమునకు!

రెమీ సౌందర్య పరికరాలు

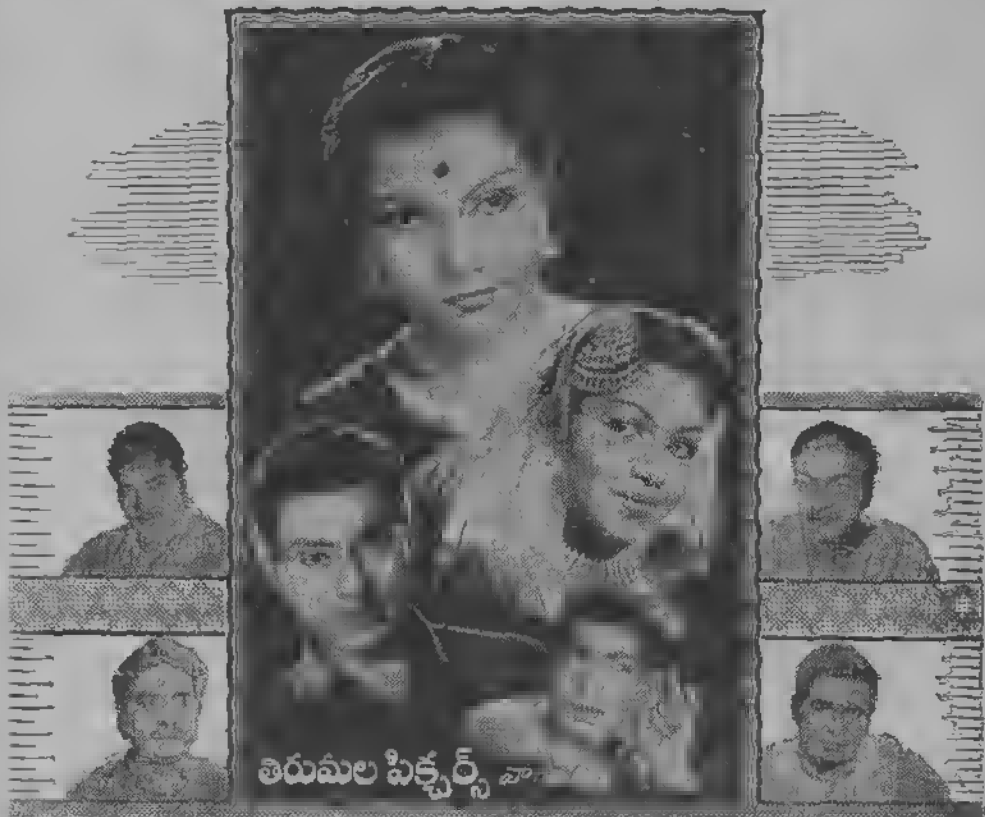
ఎక్కడ లైఫ్ బూయ్ ఉన్నదో అక్కడ ఆరోగ్యము వున్నది!

అహ, లైఫ్ బూయ్ స్నానం, అనందకాయం! దాని హాయిగాలినే
అనుభవాన్ని ... పురింపజేసే ఆరోగ్యకర స్పర్శను మీరు ఇవ్వవలెను!
అలర్జిక్, పనిలోనైనా మరక అంటుకుంటూ ఎవరూ తప్పించుకోలేదు. లైఫ్ బూయ్ యొక్క
పవ్వువలననే నువ్వే మురికిలోని క్రమంను కడిగివేసి మీ ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకుంది.
మీ బిటుంటులో అందరూ నేరీడుంచి లైఫ్ బూయ్ వాడుక నుండి కాదా!

L. 16-X29 TL

హిందుస్థాన్ లీమిటెడ్ ఉత్పత్తి

జూన్ విడుదల!

తెలుగుల పిక్చర్స్ ప్రా.

చందమామ

ప్రేక్షకుని అద్భుత నారాయణ రావు

హీరోలు సంగీతం నృత్యం కళ చాయ కూర్పు
 సముద్రాల అశ్వద్ధామ పసుమర్తి సోమనాథ్ మల్లెవిజరాని M.బాబు
 చందమామ పిక్చర్స్ చందమామ పిక్చర్స్

పాపాయి అందముగా
ఉన్నాడు
కారణము

నిప్ గ్రైప్
వాటర్

నిప్ గ్రైప్ వాటర్
రడుపులోని అస్వస్థతలను,
నొప్పులను మరియు
అజీర్ణమును చెంటినే
సయముచేయును.
ఏల్లలకు నిప్ వాడుతే
పళ్లు వచ్చే సమయములో
కలిగే చికాకులు ఉండవు.

Nip Gripe Water is manufactured in India
by Atul Drug House under agreement with
Nip Chemicals, Milano, Italy.

ఉత్తమమైన
నిప్ గ్రైప్ వాటర్

కవాలని
పెరు చెప్పి
లవగండి

ఎరుల్ ద్రగ్
హౌస్, 32,
కొలంబ 10

ADH 70 ATEL

డిస్ట్రిబ్యూటర్స్:

రావ్ అండ్ కో., 32, మింట్ స్క్వేట్. మదరాసు - 3.

అంద్ర ప్రదేశ్ అంతటా

జూన్

3

విడుదల!

అగ్నిపరీక్ష
పాతి

అగ్నిపరీక్ష

దర్శకత్వం...పి.మధుసూదనరావు

నిర్మాతలు... రంగారావు, రాజేంద్రప్రసాద్

దీనినిబాటర్లు:- అంద్ర: మెనర్స్ వాణ్ ఫిలిమ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్, విజయవాడ. *
సిడెడ్: మెనర్స్ విజయపట్నం, గుంతకల్. * నైజామ్: మెనర్స్ శ్రీ నేషనల్ ఆర్ట్
విక్టర్స్, సికింద్రాబాదు. * మైసూరు: మెనర్స్ శరవా మూవీస్, బెంగళూరు.

“చందమామ”

జన్మదిన ప్రత్యేక సంచిక

“చందమామ”కు జూలై 1960 నుంచి పద్నాలుగో ఏడు ప్రారంభమవుతున్నది. ఆ కారణంగా జూలై సంచిక జన్మదిన ప్రత్యేక సంచికగా వెలువరిస్తున్నాము.

ఈ సంచికతో మామూలు శీర్షికలన్నిటికంటే మరింత విశ్రాంతి కూడిన 16 పెజీల వ్యాసాలు అదనంగా ఉంటాయి.

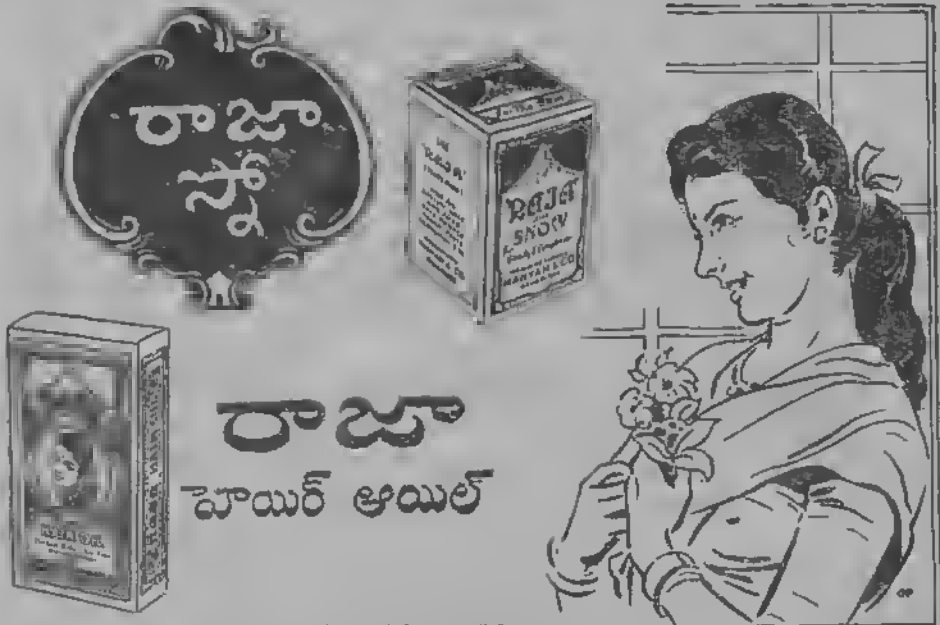
సర్వాంగసుందరమైన ఈ సంచిక వెల మామూలు ప్రకారమే 50 న. పైనలు.

పాఠకులు తమ కావలసిన ముందుగానే జాగ్రత్తపడని పక్షంలో ఆకాశంగం పొందగలరు.

వివరాలకు :

చందమామ పబ్లికేషన్సు

మదరాసు - 26.

The advertisement for Raja Soap features a central illustration of a woman in a sari washing her face with soap suds. To her left is a box of Raja Soap, and above it is a decorative frame containing the brand name 'రాజా' (Raja) in Telugu script. Below the woman, the text 'రాజా హాయిర్ ఆయిల్' (Raja Hair Oil) is written. The background shows a window with a cross pattern.

(SEE RAJA BAPTIST) SOAP FOR LUXURY BATH RAJA BAR SOAP FOR BABY WASHING

MFERS: MANYAM & CO., BANGALORE-29.

చందమామ

నంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

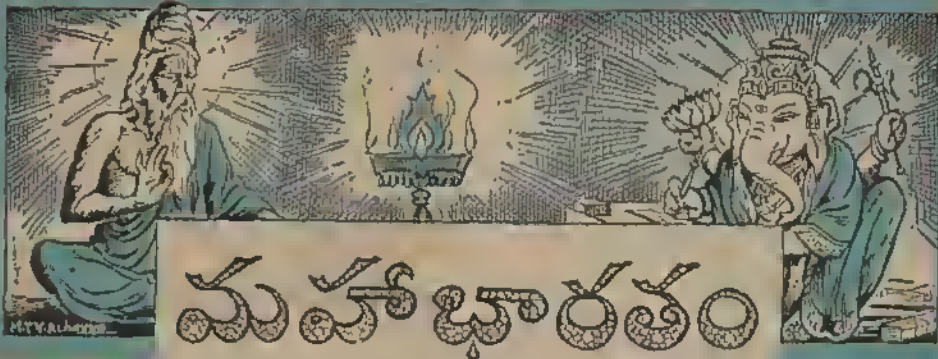
ఈ సంచికతో "చందమామ"కు పదమూడేళ్ళు నిండుతున్నాయి. ఈ పదమూడేళ్ళ కాలంలో "చందమామ" రస పాఠకులతోబాటు ఎంతో పెరిగింది. ఎన్నోరకాల అంద చందాలు సమకూర్చుకున్నది. ఆచ్యగా చిన్నపిల్లల విజ్ఞాన వివేచాలకు మాత్రమే తోడ్పడుతుండునున్న ఈ పత్రిక త్వరలోనే కుటుంబంలోని అందరి పత్రికా అయిపోయింది. సాహిత్యాభిలాషలో పిన్నలకూ, పెద్దలకూ, స్త్రీలకూ, పురుషులకూ ఉండే వ్యత్యాసాలను సరిచేసిన పత్రిక "చందమామ" ఒక్కటేనని చెప్పవచ్చు. దీని ప్రభావం ఇంకా అనేక ఇతర పత్రికలపైన కూడా పడిందనటానికి సందేహం లేదు.

రాగల "చందమామ" [జూలై] సంచిక జన్మదిన ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతున్నది. ఇందులో మామూలు పేజీలూ, మామూలు శీర్షికలూ మాత్రమే గాక త్రివర్ణచిత్రాలు గల పదహారు పేజీల రచనలు అదనంగా ఉంటాయి. అయినా ఈ ప్రత్యేక సంచిక మామూలు ధరకే పాఠకులకు లభిస్తుంది.

సంపుట 26

జూన్ 1960

సంచిక 6

మహాభారతం

తెరిగి ఉభయ సైన్యాలూ కలియబడి దారుణమైన యుద్ధకాండ సాగించాయి. ఈ పదకొండే రోజు యుద్ధంలో ఆభిమన్యుడు విజృంభించి పోరాడాడు. భీముడికి, శల్యుడికి ఘోరమైన గదాయుద్ధం జరిగింది. అందులో శల్యుడు ఓడి పారిపోయాడు.

ద్రోణుడు పాండవ సైన్యాలను చించి చెండాడుతూ ధర్మరాజును పట్టుకొనబానికి విశ్వప్రయత్నం చేశాడు. ధర్మరాజుకు అడ్డుగా అనేకమంది పాంచాల యోధులు నిలబడ్డారు. ద్రోణుడు తన కడ్డుపడినవారిలో సింహసేనుడు, వ్యాఘ్రదత్తుడు అనేవారి తలలు తెగవేసి, ధర్మరాజును సమీపించ సాగాడు. ధర్మరాజు చిక్కాడని హాహాకారాలు బయలుదేరాయి. అంతలో అర్జునుడు పచ్చిపడి చీకటి పడినదాకా కొరవ సైన్యాలను బాణవర్షంలో ముంచి కొరవ యోధులకు ఊపిరి సలపకుండా చేసేశాడు.

ఆ రాత్రి శిబిరంలో ద్రోణుడు దుర్యోధనుడితో, "దుర్యోధనా, అర్జునుడు అడ్డు పడకుండా ఉన్నట్టయితే ధర్మరాజును ప్రాణాలతో పట్టి తెచ్చిఉందును. ఈ భయం కరమైన యుద్ధంకంటే అదే మంచి ఉపాయంగా తోస్తున్నది. ఎవరైనా ఆ అర్జునుణ్ణి ఇంకొక రంగానికి తీసుకుపోయినట్టయితే ఆ సమయంలో నేను ధర్మరాజును పట్టుకుంటాను," అన్నాడు.

త్రిగర్త రాజైన సుశర్మ ఈ మాటలు విని తన తరపునా, తన తమ్ముల తరపునా దుర్యోధనుడితో ఇలా అన్నాడు: "రాజా, మాకు అనాదిగా ఈ అర్జునుడిపై పగ ఉన్నది. మేము అతనికి ఏ ద్రోహమూ చెయ్యక పోయినా అతను ఆవకాశం దొరికినప్పుడల్లా మాపై కాలుదువ్వి, మమ్మల్ని అవమానిస్తూ ఉంటాడు. అతనిపై పగ తీర్చుకోవబానికి మాకీ యుద్ధం బాగా తోడ్పడింది. రేపు

అతన్ని మేము వేరే యుద్ధరంగానికి పలు చుకుపోయి అతని. మేమో తేల్చుకుంటాము. ఇది నీకూ లాభిస్తుంది, మాకూ కీర్తిప్రదంగా ఉంటుంది."

అర్జునుడితో యుద్ధం చెయ్యటానికి ఒక సేన ఆయత్తమయింది. అందులో సత్య రథుడు, సత్యవర్మ, సత్యేషుడు, సత్య ప్రభుడు, సత్యకర్మ అనే అయిదుగురు సోదరులు పదివేల రథాలతో వచ్చి చేరారు. మాలవుడు, కుండికేరుడు అనేవాళ్ళు ముప్పైవేల రథాలతోనూ, సుకర్మా అతని తమ్ములూ పదివేల రథాలతోనూ, నానా దోలకు చెందినవారు మరి పదివేల రథాలతోనూ వచ్చి చేరారు.

ఇంతమంది కలిసి అగ్నిసాక్షిగా ప్రమాణాలు చేశారు: "యుద్ధంలో మేము వెనక్కు తిరిగిపోయినట్లయితే ఘోరమైన నరకాన్ని పొందుతాము. మాకు ప్రాణాలుండగా అర్జునుణ్ణి యుద్ధరంగంనుండి పోనివ్వము," అని ఘోరమైన ఒట్టు పెట్టుకుని ప్రతిజ్ఞలు చేశారు. ఇలాటి ప్రతిజ్ఞలు చేసినవారిని సంకప్తకులంటారు. అందుచేత వీరందరూ సంకప్తకులని పేరు సంపాదించుకున్నారు.

"మాతో వచ్చి ప్రత్యేకమైన రంగంలో పోరాడవలసింది," అని వారు అర్జునుడికి

ఆహ్వానం పంపారు. అలాటి ఆహ్వానాన్ని తిరస్కరించటం అర్జునుడికి పరువులోపం. అయితే ధర్మరాజు చెంచేలు పడిపోయి, "నాయనా, నన్ను ప్రాణాలతో పట్టుకుని దుర్యోధనుడికి వప్పగించుతానని ద్రోణుడు చేసిన ప్రతిజ్ఞ నీకు తెలుసుగదా!" అన్నాడు.

అ మాటకు అర్జునుడు ధర్మరాజుతో, "అన్నా, నేను లేని సమయంలో సత్యజిత్తు నీకు అంగరక్షకుడుగా ఉండి యుద్ధం చేస్తాడు. ఒకవేళ సత్యజిత్తు పదిపాపటమే జరిగితే, మన ఇతర యోధులెంతమంది రక్షిస్తామని వాగ్దానం చేసినా అక్షిపెట్టకుండా నీవు రణరంగం నుంచి తొలిగి వెళ్ళు. నేను

సాధ్యమైనంత త్వరలో ఆ సంశ్లేషకుల అంతు తేల్చి తిరిగి వస్తాను," అన్నాడు.

ధర్మరాజు అర్జునుణ్ణి కొగలించుకుని దీవించి పంపాడు. సంశ్లేషకులు యుద్ధ రంగానికి దక్షిణంగా సమావేశమై చంద్రాకారంగా వ్యూహం వన్ని అర్జునుడికొసం ఎదురు చూస్తున్నారు. అర్జునుడు ఒంటరిగా వారితో యుద్ధం చేయటానికి వచ్చాడు.

ఈ యుద్ధంలో నుధన్వడనేవాడు అర్జునుడి బాణాలకు బలిఅయ్యాడు. వెంటనే అతని సేనలు చెరి కొరవ సేనలకేసి పరిగెత్తసాగాయి. సుశర్మ ఎలుగెత్తి అరుస్తూ, "యోధులారా, పారిపోకండి! మీరు చేసిన

ప్రతిజ్ఞలు మరవకండి! అన్నమాట నెరవేర్చుకుంటా తిరిగివచ్చిన మిమ్మల్ని చూసి దుర్యోధనుడు ఏమనుకుంటాడు?" అన్నాడు. పారిపోతున్న యోధులు తిరిగివచ్చి అర్జునుడితో యుద్ధం సాగించారు. అర్జునుడు సంశ్లేషకులను కార్పిచ్చులాగా నాశనం చేయ్యసాగాడు.

ఈలోపుగా ఆసలు రంగంలో పాండవ కొరవ సైన్యాలు పన్నెండవ రోజు యుద్ధం ప్రారంభించాయి. అర్జునుడు దూరాన సంశ్లేషకులతో పోట్లాడుతున్నాడు గనక ద్రోణుడు యుద్ధారంభంనుంచీకూడా ధర్మరాజును సమీపించటానికే ప్రయత్నిస్తూ యుద్ధంచేశాడు. ఆయన చేసిన యుద్ధం అతి భయంకరమైనది.

ధర్మరాజుకు అంగరక్షకుడుగా అర్జునుడు నియమించిన సత్యజిత్తు, అతనికి సహాయుడుగా వృకుడనేవాడూ ద్రోణుడితో తీవ్రంగా తలపడి ఆయన చేతిలో ఇద్దరూ చచ్చారు. సత్యజిత్తు చనిపోగానే ధర్మరాజు తన రథాన్ని ద్రోణుడికి దూరంగా తరలించాడు. అదే సమయంలో అనేకమంది పాండవ సైన్యాధులు ద్రోణుడికి అడ్డుతీలి పోరు సాగించారు. పంచాంగ్యుడనే ఒక రాజపుత్రుడుకూడా ద్రోణుడి చేతిలో

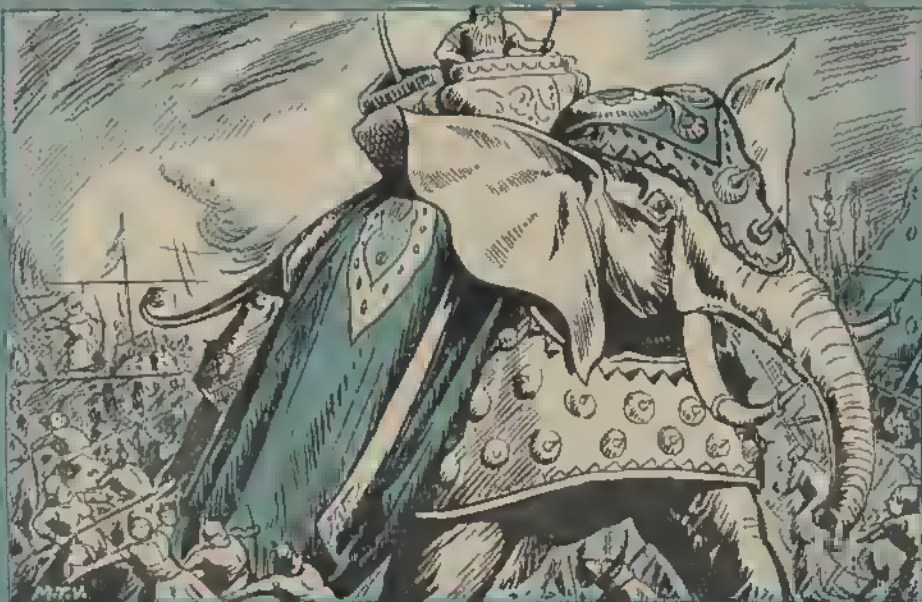
చందమామ

ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నాడు. చెల్లాచెదరై పారిపోతున్న పాండవ సేనలను భీముడు మొదలుగాగల పాండవయోధులు వెనక్కు మళ్లించారు. భీముడు కౌరవ సేనలలో గల గజయూథాలను నిర్మూలించసాగాడు. ఇది చూసి భగదత్తుడు తన ప్రసిద్ధమైన వినుగుతో వచ్చి పాండవ వీరులనూ, సైన్యాలనూ చెల్లా చెదరు చెయసాగాడు. భీముడు సయితం భగదత్తుడి వినుగును విమీ చెయ్యలేక పోయాడు. దానికి వెరచి పాండవ సేనలు హహాకారాలు చెయ్యసాగాయి..

అక్కడ సంశ్లేషకులతో పోట్లాడే అర్జునుడికి తమ సేనలను భగదత్తుడు చిర్రాకు

పరుస్తున్న పంగతి పొడగట్టి కృష్ణుడితో తన రథాన్ని కౌరవ సేనలవేపు సడపమనీ, భగదత్తుణ్ణి జయించగలవాడు తాను తప్ప మరొకరెవరూ లేరనీ అన్నాడు. కృష్ణుడు రథాన్ని వెనక్కు మళ్లించబోయాడు.

అయితే సుశర్మ మొదలైన త్రిగర్తులు అర్జునుణ్ణి చుట్టుముట్టి కదలనివ్వలేదు. అర్జునుడు వారితో ఒకపంక యుద్ధం చేస్తూనే తన రథాన్ని కౌరవ సేనలకేసి నడిపించుకున్నాడు. ఈ యుద్ధంలో అర్జునుడు సుశర్మను తన త్రివ్రమైన బాణాలతో తరిమి గొట్టటమేగాక అతని తమ్ముణ్ణి చంపాడుకూడా.

త్వరలోనే అర్జునుడి రథం కొరవ సైన్యాన్ని చేరుకుని భగదత్తుణ్ణి ఎదుర్కున్నది. ఇద్దరికీ దారుణమైన యుద్ధం సాగింది. భగదత్తుడు తోమరాలను గురిచేసి అర్జునుడి తలపైకి విసిరాడు. వాటి తాకిడికి అర్జునుడి కిరీటం పక్కకు ఒరిగింది. అర్జునుడు దానిని సరిచేసుకుంటూ, “ఇదేనా నీ గురి?” అన్నాడు.

ఆ మాట విని భగదత్తుడికి మండిపోయింది. అతను వైష్ణవాస్త్రం తీసి ఆభిమంత్రించి అర్జునుడి రొమ్ముకేసి ప్రయోగించాడు. అమోఘమైన ఆ ఆస్త్రం అర్జునుడి పైకి వస్తుంటే అకస్మాత్తుగా కృష్ణుడు లేచి

నిలబడి తన రొమ్మును దానికి గురిచేశాడు. వైష్ణవాస్త్రం కాస్తా వైజయంతిమాలగా మారి కృష్ణుడి మెడను అలంకరించింది.

అర్జునుడికి భరించరాని అవమానమయింది. అతను కృష్ణుడితో, “దేవా, ఇంక నేను యుద్ధం చెయ్యటం దేనికి, గుర్రాలను నడుపుతాను! నేను ఆశక్తుడనై ప్రమాదస్థితిలో ఉండగా నీవు రక్షించవచ్చునుగాని, గాండీపం చేతబట్టుకుని సురాసురులనైనా జయించగల స్థితిలో ఉండగా నన్ను నీవెలా కాపాడటం ఏమైనా భావ్యమా?” అన్నాడు.

“అర్జునా, నీకొక రహస్యం చెబుతాను విను. ఒకప్పుడు భూదేవి తన కొడుకైన నరకాసురుడికోసం ఈ వైష్ణవాస్త్రం సంపాదించింది. అది దగ్గిర ఉంచుకుని వాడు విబ్రంభించి లోకాలన్నీటినీ పీడించి చివరకు నా చేతిలో చచ్చాడు. వాడి అనంతరం ఈ వైష్ణవాస్త్రం వాడి కొడుకు ఈ భగదత్తుడి చేతికి వచ్చింది. అది దగ్గిర ఉండటంచేతనే వీడు అజేయుడుగా ఇంతకాలమూ ఒక వెలుగు వెలిగాడు, ఇక వీడిలో ఏ శక్తి లేదు. కనక వీణ్ణి, వీడి ఏమగునూ. నీవు అతి సులువుగా నిర్మూలించవచ్చు!” అన్నాడు.

ఆశీరాలా అలాగే జరిగింది. అర్జునుడు ఒక వాడికేల విసిరేసరికి భగదత్తుడి ఏమగు

కుంభస్థలం వగిరి అదికాస్తా చచ్చి పడిపోయింది. తరవాత ఒక అర్థచంద్ర బాణంతో అట్టునుడు భగదత్తుణ్ణి చంపేశాడు.

తరవాత ఆ రోజు నడిచిన యుద్ధంలో అట్టునుడు శకుని తమ్ములైన వృషకుణ్ణి, అచలుణ్ణి చంపేశాడు, కర్ణుడి తమ్ములను ముగ్గురుని కర్ణుడూ, దుర్యోధనాదులూ చూస్తుండగా చంపేశాడు.

ఈ రోజు జరిగిన యుద్ధం పాండవులకు అనుకూలంగానూ కౌరవులకు అవమాన కరంగానూ ఉన్నది. అట్టునుడు కౌరవసేనలను చాలా క్షోభ పెట్టాడు.

ద్రోణుడు తను చేసిన శపథం నెరవేర్చుకోలేకపోయాడు. ధర్మరాజు ఆయనకు పట్టుబడలేదు.

ఆరాత్రి గడిచి మర్నాడు తెల్లవారుతూనే దుర్యోధనుడు ద్రోణాచార్యుణ్ణి సమీపించి, "మేము నీకు శత్రుకోటలో వాళ్లమని స్పష్టమయింది. లేకపోతే సమీపానికి వచ్చిన ధర్మరాజును ఎందుకు తప్పించుకుపోనిస్తావు? మొదట నాపైన అనుగ్రహం పుట్టుకొచ్చి మాట ఇచ్చావేగాని, తీరా మాట నెరవేర్చుకోవలసి వచ్చేసరికి నీ మనసు మారిపోయింది. పెద్దనునిషి అయినవాడు ఆశ రేపి నిరాశ చేస్తాడా?" అని దెప్పిపొడిచాడు.

ఈ మాటలు విని ద్రోణుడు ఎంతో సిగ్గు పడి, "రాజా, నీ సంతోషం కోసమే కృషి చేస్తున్న నన్ను గురించి ఇలా అనటం ధర్మం కాదు. అట్టునుడు రక్షించే సైన్యాన్ని ఎవరు గెలవగలరు? నేనెవరో ఒక గొప్ప వ్యూహాన్ని నిర్మిస్తాను. అది దేవతలకుకూడా భేదించరానిది. దానిని భేదించటానికి మహావీరుడు తప్ప ప్రయత్నించలేడు. అట్టునుడు యుద్ధరంగానికి ఇవాళకూడా దూరంగా ఉండేటట్టు చూసినట్టుయితే మిగిలిన పాండవపక్ష వీరులలో ఎవరో ఒకరు ఈ వ్యూహానికి తప్పక బలి అవుతారని నీకు మాట ఇస్తున్నాను," అన్నాడు.

అంతటా చంద్రావళి చూచి చందమామ

ఆ తరవాత సంకల్పకులు నుళ్ళీ ఆర్జునుణ్ణి యుద్ధభూమికి దక్షిణంగా తీసుకు పోయారు. ద్రోణుడు కౌరవ సేనలను పద్మ పూహంలో నిర్మించాడు. పద్మ పూహాన్ని ఛేదించటం తలచినవారు నలుగురే ఉన్నారు—కృష్ణుడూ, ప్రద్యుమ్నుడూ, అర్జునుడూ, ఇంకా మీసకట్టుకూడా రాని అభిమన్యుడూనూ. వారిలో అభిమన్యుడొకడే అరణ్యంబరంగంలో ఉన్నాడు. అందుచేత ధర్మరాజు ఆతణ్ణి పిలిపించి, “నాయనా, ఈనాడు చాలా పెద్దభారం నీపైన వడింది. నీ తండ్రి, మేనమామ ఈన్నట్టయితే ఈ పద్మపూహం నులువుగా ఛేదించేవారు. కాని వారు సంకల్పకులతో యుద్ధంచేయబోయారు. మూలో నీవక్కడవే దాన్ని ఛేదించ గల వాడవు. నీవు మాకు నాయకుడవుగా ఉండి పద్మపూహాన్ని ఛేదించి లోపల ప్రవేశించి నట్టయితే మిగిలినవాళ్ళం నీ వెంట పచ్చి పూహాన్ని చెదరగొట్టగలం,” అన్నాడు.

ఇందుకు అభిమన్యుడు సమ్మతించి పద్మపూహాన్ని ఛేదించటానికి సిద్ధపడ్డాడు. అతను బంగారు కవచం ధరించి, కర్ణికార భ్వజం గల రథంలో ఎక్కి నూచుని తన రథసారథి అయిన సుమిత్రుడితో, “పద్మ పూహ ద్వారాన్ని ద్రోణుడు రక్షిస్తున్నాడు. మన రథాన్ని నేరుగా ఆయనపద్ధకు తోలు. ఆయనను బయించి నేను పద్మపూహంలో ప్రవేశిస్తాను,” అన్నాడు.

సుమిత్రుడికి ఇది విమాత్రమూ సచ్చ లేదు. పాండవులు ఇంత భారాన్ని ఇలాటి పసివాడిపై ఉంచటం అన్యాయమని అతనికి తోచింది. “బాబూ, నీవు కూరుడవేగాని, నుకుమారంగా పెరిగినవాడివి!” అన్నాడతను. అభిమన్యుడు నవ్వి, “ఓయీ, నా తండ్రి అర్జునుడు, కృష్ణుడు నా మేనమాను. నాకు భయమన్నది లేదు. దేవతలతో కలిసి వచ్చిన ఇంద్రుడినైనా ఎదిరించగలను. రథాన్ని ద్రోణుడివేపు తోలు!” అన్నాడు.

జ్వాలాద్వీపం

6

[చిత్రసేనుడు తన అనుచరులతో కలిసి వెళుతుండగా, ఉగ్రాక్షుడు పంపగా వచ్చిన రాక్షసులు, అతన్ని తెరిగి తమ నాయకుడి వద్దకు పలుచుకుపోయారు. అక్కడ చిత్ర సేనుడికి అమరపాలువనేవాడు కనిపించాడు. వాడు జ్వాలాద్వీప వాసులను గురించిన కొన్ని రహస్యాలు చెప్పి, చిరాకుగా మూగిలా ఆకాశంకెసి తల ఎత్తాడు. తరవాత—]

అమరపాలుడు ఈ విచిత్ర ప్రవర్తన చిత్ర సేనుడికి చాలా ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఉగ్రాక్షుడు కోపంతో నిలువెల్లా కంపించి పోతూ, చేత గల రాతి గదను పైకెత్తి యుళి విస్తూ, "ఎమిరా, నీకేమైనా ఋరతిపగుడు వ్యాధి పుట్టుకొచ్చిందా? ఈ గదతో ఒక్కటి మోది, దాన్ని సరి చెయ్యమంటావా?" అంటూ గర్జించాడు.

అమరపాలుడు విమాత్రం భయపడలేదు. అతడు చిరునవ్వుతో ఉగ్రాక్షుడి భీకరాకారం

కేసి చూస్తూ, "నా చావు తరవాత, నీ చావుకు ఎంతో కాలం పట్టదు. కపిలపురాన్ని అక్రమించుకున్న నాగవర్మ సంగతి నీకు తెలుసు గదా? అతడికి సహాయం చేస్తున్న జ్వాలాద్వీప వాసులూ, వాళ్ల భయంకర పక్షులూ, నీ దేహంమీద వదిలిపోయిన మాయని గుర్తుల విషయం మరిచిపోకు," అన్నాడు.

అమరపాలుడు తన గాయాలకు కట్టి పున్న కట్ట విషయమై హేళన చేస్తున్నాడని ఉగ్రాక్షుడు గ్రహించి, భయంకరంగా హుంక

రిస్తూ, రాతి గదతో అతడి తల వగలకొట్టేందుకు ముందుకు అడుగు వేశాడు. కాని, అంతలో చిత్రసేనుడు రాక్షసుడికీ, ఆమర పాలుడికీ మధ్యగా వెళ్ళి నిలబడి, "ఆగు, ఉగ్రాకా!" అన్నాడు ఆజ్ఞాపిస్తున్నట్టు.

"ఏడు...ఏడు, ఈ మానవాధముడు నన్ను యింత హేళనగా మాట్లాడతాడా!" అంటూ ఉగ్రాక్షుడు కొరలు చాచాడు.

"మానవులంటే అంత చురుకైనగా మాట్లాడకు. ఇతడు మనకు సహాయం చేస్తాడని నా నమ్మకం. అలా కానప్పుడు, ని యిష్టంవచ్చినట్టుగా యితణ్ణి హింసించ వచ్చు," అన్నాడు చిత్రసేనుడు.

చిత్రసేనుడు యిలా ఆనగానే ఆమర పాలుడు నిలువెల్లా వణికిపోతూ, "మహారాజా, యిది ఆన్యాయం. మీరు నాకు ప్రాణ దానం చేస్తామని వాగ్దానం చేశారు. అ మాట నమ్మి నేను చెట్టు దిగి వచ్చాను. లేకపోతే ఈ రాక్షసుల చేతుల్లో పడకుండా, అక్కడే ఆత్మహత్య చేసుకుని వుండేవాణ్ణి!" అన్నాడు.

"నీకు ప్రాణాపాయం కలగదని, నేను వాగ్దానం చేసిన మాట నిజమే. కాని, నువ్వు అది అవకాశంగా తీసుకుని, నా ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరం యివ్వకుండా, ఆకాశంకేసి గుడ్డు మిటకరించే చెత్రిమొర్రు వేపాలు వేస్తున్నావు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో, నా వాగ్దానం నిలుపుకోవలసిన అవసరం లేదు," అన్నాడు చిత్రసేనుడు కఠినంగా.

"క్షమించండి, మహారాజా! నేను ఈ క్షింపించుచి మీసేవకుణ్ణి. రాజద్రోహ అయిన నాగవర్మమీద నాకెలాంటి గౌరవం లేదు. క్రూరమృగాల్లాంటి జ్వాలాద్వీపవాసులంటే నాకు మొదటనుంచీ ద్వేషమే. కాని, నాగ వర్మకు వెరిచి, నేను వాళ్లల్లో చేరాను," అన్నాడు అమరపాలుడు దీనంగా.

"అలాఅయితే, దాచకుండా నీకు తెలిసిన దంతా చెప్పు. భవళగిరిమీద దాడికి వెళ్లిన నాగవర్మ సైన్యాలవెంట, భయంకర పకు

లెక్కిన బ్వాలా ద్వీప వాసులెవరై నా పున్నారా?" అని అడిగాడు చిత్రసేనుడు.

"ఉండినా వుండెచ్చు. కపిలపురానికి అనుకునివున్న అడవిలో దాదాపు నూరు భయంకర పక్షులు రౌతులతోపాటు స్థావరాలు ఏర్పరుచుకున్నవి. బ్వాలా ద్వీప వాసులకు బానిసలుగా నాగవర్మ తన ప్రజల్లో కొంఠరిని యిచ్చాడు. దానిగ్గాను వాళ్ళు అతడికి, ఈ సహాయం చెస్తున్నారు," అన్నాడు అమరపాలుడు.

"ఈ భయంకర పక్షుల్ని చంపేందుకు సులువైన మార్గం ఏమైనా వుందా?" అని అడిగాడు ఉగ్రాక్షుడు తన గాయాలకు కట్టి వున్న కట్టను సద్దుకుంటూ.

"లేకం, వున్నది. వాటి ముక్కులకూ, గొళ్లకూ చిక్కకుండా తప్పకొగలిగితే, వాటి మెడను ఒక చిన్న కత్తివేటుతో తునాతుని యులుగా నరికివెయ్యవచ్చును. మెడ విషయంలో వాటికి యితర పక్షులకూ తేడా ఏమీ లేదు," అన్నాడు అమరపాలుడు.

"హ్లాహ్లా!" అంటూ ఉగ్రాక్షుడు పెద్దగా నవ్వి, "ఈసారి ఆ దుర్మార్గులు తటస్థ పడితే, నా ప్రకాశం చూపుతాను!" అంటూ బబ్బలు చరచసాగాడు. అంతలో కొందరు రాక్షసులూ, ప్రజలూ గగ్గోలు పెడుతూ,

"మహానాయకా! మహారాజా!" అంటూ అక్కడికి వరిగెత్తి రాసాగారు.

ప్రాణభీతితో హఠాకారాలు చెస్తూ, రమను సమీపిస్తున్న ప్రజలనూ, రాక్షసులనూ చూస్తూనే, చిత్రసేనుడు మరేదో పెద్ద ప్రమాదం ముంచుకువచ్చిందని వూహించాడు. "మహారాజా! జడలమరి దగ్గర పశువుల్ని మేపుకుంటున్న మామీద, భయంకర పక్షులూ, పులిరాయుళ్లూ పచ్చివడ్డారు. వాళ్లు పశువుల్ని, మనుమల్ని ఎత్తుకు పోతున్నారు. మేము కొద్దిమందిమి వాళ్ల బారి పడకుండా పొరిపోయి వచ్చాం," అంటూ గగ్గోలుగా అరిచారు ప్రజలు.

చందమామ

ఉగ్రాక్షుడి దగ్గరకు పరిగెత్తిపోయిన రాక్షసులుకూడా, తమ నాయకుడితో యిలాగే మొరపెట్టుకున్నారు. కాని, వాళ్లు పశువుల్ని మేపేందుకు వెళ్లిన రాక్షసులు కాదు. దొంగతనంగా వాటిని ఎత్తుకు పోయేందుకు వెళ్లినవాళ్లు. పులిరాయుళ్లు అదే సమయానికి అక్కడికి రావటంతో, వాళ్ల చేతుల్లో వీళ్లు చావుదెబ్బలు తిన్నారు.

"చిత్రసేనా! మనం పశుల కాపర్లకు రక్షణగా వెళదామంటావా?" అని అడిగాడు ఉగ్రాక్షుడు నిరుత్సాహంగా.

"వెళ్లక చేసేదేమిటి? ప్రజలను అదుర్దార్లులు హంసెస్తూ వుంటే, చూస్తూ

వూరుకుంటామా?" అని అడిగాడు చిత్రసేనుడు కోపంగా.

ఆ వెంటనే చిత్రసేనుడు జడలమర్రి ప్రాంతానికి బయలుదేరాడు. ఉగ్రాక్షుడు ముఖంలో లేని గాంభీర్యాన్ని కనబరుస్తూ, "ఊ! పడండి! ఆ క్రూరుల్ని చిత్రపథ చేస్తాను," అంటూ అతడి వెనకగా నడిచాడు.

అందరూ కొంతదూరం చెట్లలో నడిచిం తరవాత, అమరపాలుడు ముందుకు వచ్చి, చిత్రసేనుడితో, "మహారాజా, నాదొక మనవి! ఈసరికే పులిరాయుళ్లు తమ పని ముగించుకుని వెళ్లిపోయివుంటారు. అలా కాక, వాళ్లంకా అక్కడ వున్నప్పటికీ, మనం వాళ్లను ఏమీ చేయలేం. ఆ భయంకర పక్షులు వెంట వుండగా, వాళ్లను ఎదుర్కొనటం అత్యుపాత్యతో నమం అవు తుంది," అన్నాడు.

ఉగ్రాక్షుడు యిందుకు అవునన్నట్టు తల ఊపుతూ, "చిత్రసేనా, ఈ అమర పాలుడు చెప్పేవాణ్ణో చాలా నిజం వున్నది. మనం తొందరపడకూడదు. రాత్రి జరిగిన అనుభవం గుర్తుండికదా!" అన్నాడు.

రాళ్లిద్దరూ అలా చెప్పింతరవాత చిత్ర సేనుడికూడా, తను చేయబోతున్నది కేవలం దుస్సాహసమన్న అనుమానం

చందమామ

కలిగింది. అనవసరంగా తన అనుచరులూ, కొందరు రాక్షసులూ ప్రాణాలు పడలటం తప్ప, బ్యాలాడ్విపవాసులతో పోరుపెట్టుకుని తను చేయగలిగిందేమీ లేదని అతడు గ్రహించాడు. అయితే, తను రాజయివుండి, తన పౌరులకు రక్షణ కలిగించలేని నిస్సహాయ స్థితిలో యింకెంత కాలం రాజ్య పరిపాలన చేయగలడు? తన తండ్రిగారి రాజ్యంమీద దాడి వెడలిన నాగవర్మ, అక్కడ విజయం సాధించగానే, తన నగరం మీద వచ్చి పడకుండా పూరుకుంటాడా?

ఇలాంటి సంశయాలతో, భయాలతో చిత్ర సేనుడు సతమతమవుతూండగా, ఆమర పాలుడు, "మహారాజా! నేను మీకు నమ్మిన సేవకుణ్ణి, దూకమంటే అగ్నిలో అయినా దూకుతాను. కనుక, నా మాట నమ్మండి. మనం ముందుగా కపిలపురం అడవిలో స్థావరాలు ఏర్పరుచుకున్న భయంకర పక్షుల్ని కపటోపాయం ప్రయోగించి సర్వ నాశనం చేయాలి. అప్పుడు, ఈ పులిరాయుళ్ళను హతమార్చటం ఏమంత కష్టం కాదు," అన్నాడు.

"అక్కడ దాదాపు నూరు భయంకర పక్షులున్నవంటున్నావే! వాటిని మనం ఎలా చంపగలం?" అన్నాడు చిత్ర సేనుడు.

"ఆ పక్షుల్ని చంపేందుకు ఒక నులు వైన ఉపాయం వుంది మహారాజా!" అన్నాడు ఆమరపాలుడు.

"ఏమిటదీ?" అన్నాడు చిత్ర సేనుడు. ఈ సందర్భాన్ని గ్రద్దగా అలకస్తన్న ఉగ్రాక్షుడిక్కడా, ఆ ఉపాయం ఏమిటో వినాలన్న కుతూహలం కలిగి, "ఏమిటా ఉపాయం ఆమరపాలా?" అన్నాడు ఎంతో ఆతృతగా.

ఆమరపాలుడు కొంపగా ఉగ్రాక్షుడికేసి ఓమారు చూసి, తరవాత చిత్ర సేనుడితో, "మహారాజా! కపిలపురం దగ్గరవున్న అడవిలో, భయంకర పక్షులు కొన్ని వున్నవని

చందమామ

చెప్పానుగదా. అవి పెద్దపెద్ద కొట్టాలలో, కాళ్ళకు బలమైన గొలుసులతో బంధించబడి కట్టుకొయ్యలకు కట్టివేయబడి వుంటవి. వాటిని సవారికి వుపయోగించే రోతులు ఆ దగ్గిరలో వున్న గుడిసెలలో వుంటారు. ఆ పక్షులను కొట్టాలలో వుండగానే మనం చంపి వేయాలి,” అన్నాడు.

“బాగానే వుంది. కాని, చంపటం ఎలా అన్నదే సమస్య!” అన్నాడు చిత్రసేనుడు నిరుత్సాహంగా.

“మహారాజా! ఇందుకు ఒక ఉపాయం నేను ఆలోచించి వుంచాను. వాటిని...” అంటూ అమరపాలుడు చిత్రసేనుడితో

మెల్లిగా ఏమో చెప్పబోయేంతలో, ఎదురుగా వున్న చెట్ల చాటునుంచి పెద్ద కోలాహలం విసబడింది. చిత్రసేనుడూ, ఉగ్రాక్షుడూ— వాళ్ళ అనుచరులూ అటుకేసి పరిగెత్తారు. వాళ్ళు చెట్లగుంపును చేరి, కొమ్మల చాటుగా నిలబడి ముందుకు చూసేసరికి, ఒకానొక భీభత్స దృశ్యం వాళ్ళ కంటబడింది.

కొన్ని భయంకర పక్షులు, గొర్రెలనూ, ఆవులనూ గోళ్ళతో పట్టుకుని, కొడిపిల్లలను తన్నుకుపోయే గద్దలలాగా ఆకాశంలోకి లేస్తున్నవి. పులిచర్మాలు ధరించినవాళ్ళు వాటి రెక్కలమీద వుండి పెద్దగా కేకలు పెడుతూ, పారిపోతున్న పశులకాపరుల మీదికి కూలాలను విసిరివేస్తున్నారు. ఒక్కొక్క పులి చర్మంగాడి దగ్గిరా ఒక మోపెడు కూలాలు వున్నవి. పశులకాపర్లలో తెగించినవాళ్ళు కొందరు నిలబడి, పక్షిసెలలతో వాళ్ళమీదికి రాళ్ళు విసురుతున్నారు. పశువులు అన్ని వైపులకూ చెల్లాచెదురుగా పారిపోతున్నవి.

ఈ భయంకర దృశ్యం చూసి చిత్రసేనుడు నిలువెల్లా కంపించిపోయాడు. ఉగ్రాక్షుడు క్రోధంతో ఒక్కసారి ఒళ్ళు విడిలించుకుని, రాతి గదను బలంగా భూమికి తాటించి, గర్జించబోయేంతలో, చిత్రసేనుడు అతణ్ణి వారిస్తూ, “అంతా అయి

పోయింతరవాత, ఇప్పుడు మళ్ళీ ఆ క్రూరులు మనమీద వచ్చిపడేలా నువ్వు అరిచి లాభం లేదు. మనం యిప్పుడు చేయగలిగిందల్లా, గాయపడిన పశుల కాపర్లకు కట్టుకట్టి ఇళ్లకు చేర్చటమే." అన్నాడు.

చిత్రసేనుడు యిలా అనగానే, ఆతడి అనుచరులూ, కొందరు రాక్షసులూ ముందుకు వెళ్లబోయారు. కాని, చిత్రసేనుడు వాళ్లను ఆపి, "ముందు ఆ దుర్మార్గుల్ని యిక్కణ్ణించి వెళ్లిపోయింది," అన్నాడు.

చూస్తూండగానే జ్వాలాద్వీపవాసులు తమ వాహనాలమీద ఆకాశంలోకి ఎగిరి పోయారు. వాళ్లు దూరంగా కనబడకుండా పోయినంతవరకూ అగి, తరవాత రాక్షసులూ, చిత్రసేనుడి అనుచరులూ గాయపడ్డవాళ్లకు కట్టు కట్టసాగారు. ఉగ్రాక్షుడు నిరసంగా ఒక చెట్టుపైకి వెళ్లి బెరగింపడి, "చిత్రసేనా! నాకు ఎనాడూ లేనిది ఎందుకనో కాస్త భీతి కలుగుతున్నది. మన రాజ్యానికి ఈ

మహమ్మారిగాళ్ల పీడ ఏరగడ అయే మార్గమేదో ఆలోచించాలి," అన్నాడు.

చిత్రసేనుడు, అమరపాలుడికేసి తిరిగి, "అమరపాలా! జ్వాలాద్వీపవాసుల్ని, వాళ్ల భయంకర పక్షుల్ని నర్వనాశనం చేసేందుకు ఏదో ఉపాయం వున్నదన్నావు. ఏమిటిది?" అని అడిగాడు.

"ఆ భయంకర పక్షుల్ని, అవి కట్టవేయబడివుండే కొట్టాల్లోనే నాశనం చేయాలి. అందుకు ఒకటే మార్గం, అవి వుండే కొట్లాలకు నిప్పు పెట్టటమే," అన్నాడు.

"అది సాధ్యం అయే పనేనా?" అని అడిగాడు చిత్రసేనుడు.

"ఎందుకు సాధ్యం కాదు మహారాజా! నావెంటే నలుగురైదుగురు సైనికుల్ని పంపండి. నేను కవలపురం అడవుల్లోకి వెళ్లి, కావలిగాళ్లను హతమార్చి, ఆ భయంకర పక్షుల్ని నిలుపునా దహించేస్తాను," అన్నాడు.

—(ఇంకా వుంది)

అ తి తే లి ని

పైకి ఆసామి తన దారుగు ఆసామివద్ద ఒక కుండ ఆరువుతీసుకున్నాడు. అందుచో వెన్న కాదుదామని అతను నిష్ప్రచేస్తూండగా ఎక్కడినుంచో పెల్లి వచ్చి కుండపైన కాళ్లుపెట్టి లేచి నిలబడింది. అదిచూసి అతడు పెల్లిని తరచుబోయాడు. పెల్లి వెనక్కు దూకింది, కుండ ఆరుగుమీదినుంచి కిందవేసి రెండే రెండు ముక్కలయింది.

కుండ ఆరువు తెచ్చినవారు తడువుకోకుండా రెండుముక్కలూ జిగురుపెట్టి అంటించి, పారుగువాడిపద్దకు తీసుకుపోయి, "ఇదుగో నీ కుండ," అని ఇచ్చేశాడు. పారుగువాడు పగులు గమనించి, "ఏమిటిది?" అన్నాడు. ఆసామి, "నాకు తెలియదు," అంటూ ఇంటికి వచ్చాడు.

పారుగువాడు కోర్టులో పిర్మాడు చేశాడు. ఆసామి స్త్రీదరువద్దకు వెళ్లి సలహా అడిగాడు. స్త్రీదరు అంతా విని, "జరిగినదానికి పాటలెవరూ తెరుగనక నువు మూడువిధాలగా నమర్తించుకోవచ్చు. నువు కుండ ఆరువు తీసుకున్నప్పుడే అది పగిలి ఉన్నదనవచ్చు; లేదా, నువు దానిని తిరిగి ఇచ్చాక పగిలిందేమోననవచ్చు; అన్నిటికన్నా బేషయినదేమంటే, అసలు నువు కుండ తీసుకోలేదనవచ్చు," అన్నాడు.

కుండ ఖరీదు పావలే అయినా మంచి సలహా చెప్పినందుకు స్త్రీదరుకు రూపాయలు యిచ్చి ఆసామి ఇంటికి వచ్చాడు.

మర్నాడు కోర్టులో విచారణ. ఆసామి జడ్జిగారితో ఇలా విన్నవించుకున్నాడు: "అయ్యో, నేనాకుండ తీసుకున్నప్పుడే అది పగిలి ఉన్నదండి. అమాటకు వస్తే అది నేను ఇచ్చినాక పగిలిందేమో నాకా సంగతి తెలియవంటి. అన్నిటికన్నా ముఖ్యమేమంటే నేనసలు ఆ కుండను ఆరువు తీసుకోనే లేదంటి!"

స్త్రీదరు సలహా ఇంత బాగా పాటించినా వ్యాయాధికారి తనకు రెండు రూపాయలు జరిమానా ఎందుకు పోతాడో ఆసామికి అర్థంకాలేదు. ఆయన డబ్బు చెల్లించి స్త్రీదర్లను తెట్టుకుంటూ ఇంటికి వెళ్లాడు.

అర్ధరాత్రివేళ, మధురానగరంలో అందరూ నిద్రలో మునిగిఉండగా కారాగృహంలో దేవకి ఒక మగబిడ్డను కన్నది. దేవతలు పుష్పవర్షం కురియించారు. కలహాపియుడైన నారదమహాముని వచ్చి, ఆ బాలుడి చుట్టూ ప్రదక్షిణ చేసి వెళ్ళిపోయాడు.

తన బిడ్డను పక్కలో పెట్టుకుని పడుకుని ఉన్న దేవకికి అనేక శుభంక్షణలు కనిపించాయి: పెద్ద యుంఝామారుతంతోబాటు ఆకాశాన కల్లు చెదిరే మెరుపులు మెరిశాయి, భూమి కంపించింది. కాని కంసుడి ముద్ది తెరిసినది కావటంచేత ఆమె ఈ నిమిత్తాలు చూసి సంతోషించ లేకపోయింది.

వసుదేవుడు ఆమెవద్దకు వచ్చి శిశువును చూసి ఆనందించి, "బిడ్డను ఇచ్చెయ్యి, ఎక్కడికైనా తీసుకుపోతాను," అన్నాడు.

"అయ్యో, బిడ్డను తనివిదిర చూసుకో నివ్వండి," అన్నది దేవకి.

"నీకు తనివి తీరేలోగా మృత్యువు కంసుడి రూపంలో రానేవస్తుంది," అన్నాడు వసుదేవుడు. విధిలేక ఆ బిడ్డను తన భర్త చేతికి అందించింది. బిడ్డ బరువు చూసి వసుదేవుడు నివ్వెరపోయాడు. ఆయన బిడ్డను తీసుకుని బయటికి పోతుంటే కవాటాలు వాటికవే తెరుచుకున్నాయి. కావలావాళ్ళు గాఢనిద్రలో ఉన్నారు.

వసుదేవుడు మధురానగరం బాటి పోతున్నాడు. కన్ను పొడుచుకున్నా కానరాని చీకటి, అకాశమంతా కాటుక పులిమినట్టున్నది. చారి కొంచెంకూడా తెలియటం లేదు. "ఈ చీకటిలో ముందుకు సాగటం నావల్ల కాదు," అని వసుదేవు డనుకునేటంతలో ఎక్కడినుంచో కాంతి పడి చారి స్పష్టంగా కనిపించింది. తాను శిశువును తీసుకుపోతున్న సంగతి తెలిసి దుర్మార్గుడైన కంసుడు తనను పట్టడానికి దివిటీలతో

మనుమలను పంపించనుకుని వసుదేవుడు ఆత్మరక్షణకొనం కత్తిదూసి వెనక్కు తిరిగి చూశాడు, కాని ఎవరూ లేరు, దారిని వెలిగించిన కాంతి శిశువునుంచి వస్తున్నది!

ఆయన త్వరలోనే యమునను చేరుకున్నాడు. యమునానది నుదులు తిరుగుతూ పూటగా ప్రవహిస్తున్నది. అందులో మహాసర్పాలూ, మొసళ్ళూ ఉంటాయి. అయినా భయపడి ప్రయోజనంలేదు, నది ఈది ఆవతలికి వెళ్ళవలసిందే. ఇలా అనుకుంటూ ఆయన నదిలో కాలు పెట్టగానే అలలు విడిపోయి దారి ఇచ్చాయి.

వసుదేవుడు శిశువుతోనూ అవతలిఒడ్డు చేరి ఒక మర్రిచెట్టు కిందికి వచ్చాడు. ఆ సమీపంలోనే ఆయన మిత్రుడైన నందగోపుడుండే పల్లె ఉన్నది. కంసుడు అజ్ఞాపించగా ఆయన, పాపం, ఆ నందగోపుణ్ణి కొట్టి, సంకెళ్ళు కూడా వేశాడు. తన బిడ్డను నందగోపుడి సంరక్షణలో ఉంచితే బాగుండుననుకున్నాడు వసుదేవుడు.

ఆ సమయానికే వచ్చిన ఆడ శిశువును తీసుకుని సంకెళ్ళతోనూ నందగోపుడు అక్కడికి వచ్చాడు. జరిగిన దేమంటే అంతకుముందే నందగోపుడి భార్య అయిన యశోద ఈ ఆడశిశువును ప్రసవించి స్పృహ

తప్పిన స్థితిలో ఉండిపోయింది. తాను కన్నబిడ్డ మగబిడ్డే, అడవిబిడ్డకూడా ఆమె ఎరగదు. ఈ శిశువేమో పుడుతూనే చనిపోయింది. మర్నాడు పల్లెలో ఇంద్రయజ్ఞమనే ఉత్సవం జరగబోతున్నది. నందగోపుడికి బిడ్డ పుట్టి చనిపోయిందంటే పల్లెలోవారంతా విచారపడి ఉత్సవం జరుపుకోలేకపోతారు. అందుకని నందగోపుడు చచ్చిపోయిన శిశువును పొరవేయటానికి చీకటిలోపడి యమునా తీరానికి వచ్చాడు.

నందగోపుడుతనలోతాను గొణుక్కుంటూ ఉండటం వినబడి వసుదేవుడు, "ఎవరది? నా స్నేహితుడు నందగోపుడేనా?" అని

కొమోదకి మొదలైనవి వచ్చి బాలుడికి ప్రణామాలు చేశాయి. నందగోపుడుకూడా ప్రణామంచేశాడు. వెంటనే చిత్రంగా ఆతని సంకల్ప రాలిపోయాయి.

"నందగోపా, నా కొడుకును ఎలా పెంచు తాడు!" అన్నాడు వసుదేవుడు.

"బాబూ, మీవాడు మా పల్లెకు ప్రభువే అనుకోండి. ఏ ఇంటికి పోయినా పెరుగే, పాల్, వెన్నే, మజ్జిగే తప్పక ఇస్తారు," అన్నాడు నందగోపుడు.

తరువాత ఇద్దరూ వచ్చిన దారి పట్టారు. మధురకు తిరిగిపోయే వసుదేవుడికి చంటి బిడ్డ ఏడుపు వినిపించింది. తిరాచూస్తే నంద

గోపుడి కుమార్తె తిరిగి ప్రాణింపచ్చి ఏడుస్తున్నది! వసుదేవుడికి ఒక ఆలోచన కలిగింది: ఈ బిడ్డను తీసుకుపోయి దేవకి పక్కలో పడుకోబెట్టి కంసుణ్ణి మోసగించవచ్చు! ఆయన ఆ బిడ్డను ఎత్తుకుని మధురకు వచ్చాడు.

* * *

ఆ రాత్రి రాజగృహంలో కంసుడు నిద్ర పొతూ వీడకలలు కంటున్నాడు. రాజహర్ష్యాలు కూలిపోతున్నాయి, భూమి తుఫానులో చిక్కిన ఓడలాగా కొట్టుకుంటున్నది. నల్లని కాలుకరంగుగల మాతంగస్త్రీలు తమను పెళ్ళాడమంటూ కంసుణ్ణి చుట్టు

ఎమిటో సాంవత్సరిక పురోహితుణ్ణి అడిగి తెలుసుకురా," అని పంపాడు.

బాలాకి తిరిగివచ్చి, "మహారాజా, ఈ రాత్రి ఆదిదేవుడు భూమిపైకి అవతరించాడని పురోహితుడు చెబుతున్నాడు," అన్నాడు. "ఆదిదేవుడు ఎవరి కొడుకుగా పుట్టాడో, ఎందుకై పుట్టాడో కూడా అడిగిరా," అన్నాడు కంసుడు. బాలాకి సరేనని వెళ్ళి అంతలోనే తిరిగివచ్చి, "మహారాజా, దేవకీ చేవి స్త్రీ శిశువును ప్రసవించింది," అని చెప్పాడు. కంసుడు ఈ మాట నమ్మక, వసుదేవుడైతే నిజం చెబుతాడని, ఆయనను పిలిపించి అడిగాడు. ప్రాణాన్ని రక్షించడానికి

ముట్టారు. అతను వారిని కసిరికొట్టాడు. ఇంతలో ఒక భీకరాకారం వచ్చి, "కంసా! నేను మధూక మహాముని శాపాన్ని. నీలో ప్రవేశించబోతున్నాను. నీ మంచిరోజులు అయిపోయాయి," అన్నది. అ శాపం కంసుడి అదృష్టదేవతను పిలిచి, "ఇక నీ రిక్కడ తాప్తలేదు, వెళ్లిపో!" అని చెప్పింది.

కంసుడు నిద్రలేచి యగోధర అనే ప్రతి హరిని పిలిచి, "ఇప్పుడు మాతంగస్త్రీలు లోపలికి వచ్చారా?" అని అడిగాడు. లేదన్నది ప్రతిహతి. కంసుడు బాలాకి అనే కంచుకిని పిలిపించి, "ఈ భూకంపాలకూ, ఉల్కాపాతాలకూ, మారుతాలకూ కారణం

చెప్పే అబద్ధం నిజంతో సమానమనుకుని వసుదేవుడు తన భార్య అడ శిశువును ప్రసవించినట్టు చెప్పాడు.

ఆడదైతేనేం, మగవాడైతేనేం చచ్చి తీరవలసిందే నన్నాడు కంసుడు. ఎవరెంత చెప్పినా లాభం లేకపోయింది. "అయ్యో, మరొకరి బిడ్డను ఎలా చావనిచ్చేది? నా కొడుకును మళ్ళీ తీసుకురానా?" అనుకున్నాడు వసుదేవుడు. కాని ఈ బిడ్డ ఒకప్పుడు చని పోయి బతికినదేననీ, దానికి హని కలిగదని తనకు కాను సమాధానం చెప్పకుని దేవకిని చూడించడానికి వెళ్ళాడు.

కంసుడు దేవకి వద్దనుంచి బిడ్డను తెప్పించాడు. ఆ బిడ్డలో గల సుభలక్షణాలు చూసి ఆతనికే చంపబుద్ధి కాలేదు. కాని దేవకి ఏడవ గర్భం తన ప్రాణం తీస్తుందని ముని శాపం పెట్టాడు; ఈ బిడ్డ చస్తేగాని తనకు మస్కాంతి లేదు. అతను ఆ బిడ్డను కంస శిలకేసి విసిరికొట్టాడు.

మరుక్షణమే సపరిచారంగా కాత్యాయని ప్రత్యక్షమై, "ఓరీ, కంసా, నిన్ను నాశనం చెయ్యటానికే నేను పనుడెప్పుడి వంశంలో అవతరించానురా!" అని వెళ్ళిపోయింది.

రెల్లవార మస్తున్నది. కంసుడు తనకు రాగల అసుభాలకు విరుగుడుగా కాంతి చేసుకోవటానికి ఉపక్రమించాడు.

* * *

నందగోపుడి ఇంట కృష్ణుడు జన్మించిన నాటినుండి గోవులకూ, గోపాలకులకూ జీవితం ఆనందమయంగా ఉన్నది. బృందావనం కళకళలాడుతున్నది. కందమూలాలు, పాలూ, పెరుగూ సర్వ సమృద్ధిగా ఉన్నాయి.

గోపాలకులు కృష్ణుణ్ణి గురించి కథలు చెప్పుకునేవారు. ఆతడు పదిరోజుల పిల్లవాడై ఉండగా తనను చంపవచ్చిన పూతన వద్ద పాలు తాగేసరికి ఆ దుర్మార్గురాలు

కాస్తా చచ్చిపోయింది. నెలరోజులవాడై ఉండగా శకటాసురుణ్ణి చంపేశాడు. చుట్టుపక్కల ఇళ్లలో పాలూ, వెన్నా దొంగిలించాడని యశోద రోటికి కట్టేస్తే, ఆ రోటిని రెండు చెట్ల మధ్యగా ఉడ్చుకుపోయి వాటిని కాస్తా ధ్వంసం చేశాడు. అయితే ఆ వృక్షాలలో యమలాక్షునులనే రాక్షసులు దాగిఉండి, వాటితోపాటే నశించారు.

ఇంకొకసారి బలరాముణ్ణి ప్రలంబుడనే రాక్షసుడు నందగోపుడి వేషంలో వచ్చి ఎత్తుకు పోసాగాడు. బలరాముడు మోసం గ్రహించి ఒక్క గుడ్డుతో వాడి కళ్లు ఊడి పడేలాగ కొట్టి చంపేశాడు. ఇంకొకసారి

తాటితోపులో ధేనుకుడనే రాక్షసుడు గాడిద రూపంలో వస్తే కృష్ణుడు వాడి ఎడమ కాలు పట్టుకుని విసిరికొట్ట చంపాడు. అలాగే గుర్రం రూపంలో వచ్చిన కేసి అనే రాక్షసుడి నోటు కర్పూరం పెట్టేసరికి వాడు రెండుగా చీలి చచ్చాడు.

ఒక నాడు గోపకులూ గోపికలూ ఆనందంగా నృత్యాలు చేస్తుంటే అరిష్ట వృషభం వచ్చి భీభత్సం చేసింది. కృష్ణుడు దాన్ని ఎదిరించి, దానితో యుద్ధం చేసి చంపేశాడు. ఇంకలో కొందరు గోపాలకులు వచ్చి, బలరాముడు కాళియుడితో యుద్ధం చెయ్యటానికి వెళ్లాడని కృష్ణుడితో చెప్పారు.

కాళియుడి మదం అనిచటానికి కృష్ణుడు యమునానదీలో కాళియుడుండే మడుగు వద్దకు వెళ్లాడు. మడుగులోకి దిగవద్దని అతన్ని గోపికలు వేడుకున్నారు. భయం లేదని చెప్పి కృష్ణుడు మడుగులోకి దిగాడు. ఒడ్డున ఉన్న గోపాలకులలో ఒక వృద్ధుడు, "అయ్యయ్యా! నీరు తాగటానికి ఆ మడుగులో ప్రవేశించిన పులులూ, అడవి పందులూ, ఏనుగులూ మరి కనిపించలేదు. అందులోకి పోవద్దు!" అని కేకలు పెట్టాడు.

కృష్ణుడు కాళియుణ్ణి పట్టుకుని అతడి అయిదు శిరస్సులను కాళ్లతో తొక్కుతూ లొంగదీసుకున్నాడు. కాళియుడు కృష్ణుణ్ణి

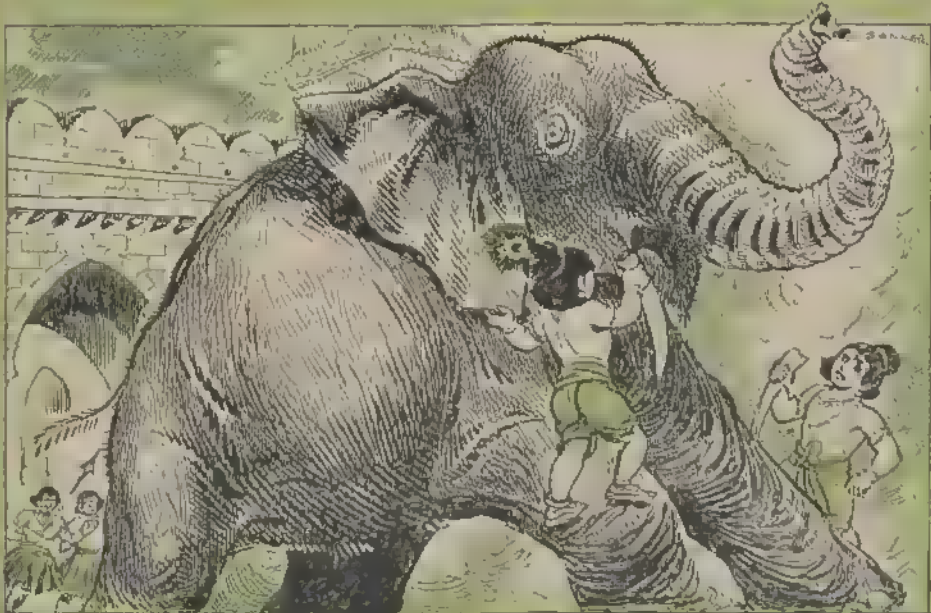

శరణు వెదుకుని మడుగు విడిచిపొవటానికి సమ్మతించాడు. "నీ శిరస్సుపై నాకాళ్ల గుర్తులు చూసి గరుత్మంతుడు నీ బోలిక రాడు, వెళ్లు," అన్నాడు కృష్ణుడు.

ఇంతలోనే ఒక భటుడు పచ్చి, మధురా నగరంలో కంసమహారాజు ధనుర్మహమనే ఉత్సవం చేస్తున్నారనీ, దానికి కృష్ణ బలరాములను ఆహ్వానిస్తున్నారనీ చెప్పాడు.

మధురలో కంసుడు కృష్ణ బలరాముల రాకకోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు. వారు చాలా గొప్ప బలపరాక్రములని విని వారిని నాశనం చేయటానికి ఆయన అన్ని ఏర్పాట్లూ చేయించాడు.

కృష్ణ బలరాములు మధురకు వచ్చారు. వారు రాజుగారి చాకలివాళ్ళ దగ్గర బట్టలు రాక్కున్నారు. వారిని తేక్కి చంపటానికి మంత్రి ఒక వీనుగును పంపితే కృష్ణుడు దాని దంతాలు చూడబెరికి వాటితోనే దాన్ని మోది చంపాడు. దారిలో మదనిక అనే కుబ్జ కనిపించింది. దానివద్ద వున్న అగురు గంధాలు కృష్ణుడు తీసుకుని తన ఒంటికి రాచుకున్నాడు. తరవాత అతను దాని శరీరాన్ని తన చేతులతో నిమిరేసరికి మదనిక తన కుబ్జత్వాన్ని పోగొట్టుకుని మామూలు మనిషి అయింది. కృష్ణుడు పూలమాలలు తీసుకుని తన మెడలో వేసుకుని ధనుక్కాల

లోకి వెళ్ళాడు. దానికి రక్షితుడైన సింహ బలుదనేవాడు అడ్డువస్తే వాణ్ణి చంపేసి, బాణాల్ని రెండు ముక్కలుగా విరిచేశాడు. అక్కడినుంచి అతను సభాభవనానికి బయలుదేరాడు. ఈ సంగతులన్నీ కంసుడికి తెలియవచ్చాయి. బలరామ కృష్ణులను చంపటానికి ఆయన చాణూర ముష్టికులనే మల్లాలను సిద్ధంగా ఉంచాడు.

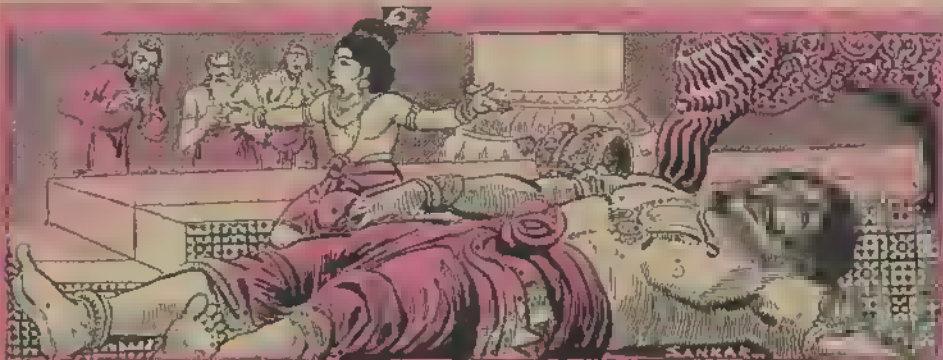
బలరామ కృష్ణులు వచ్చారు. భటుడు వారితో, "వారే మహారాజులవారు. ప్రణామం చెయ్యండి," అన్నాడు. "ఎవరికి మహారాజు?" అని వారు అడిగారు. "యావత్ప్రపంచానికి మహారాజు," అని భటుడు చెప్పాడు. "మనం చూడం!" అన్నారు బలరామ కృష్ణులు.

కంసుడు కృష్ణుణ్ణి చూస్తూ, "ఇతనా కృష్ణుడు? బలిష్ఠమైన బాహువులూ, రొమ్మా కలిగి, మదపుటేనుగులాగున్నాడు. నేను విన్న పనులన్నీ చేశాడంటే ఆశ్చర్యమేమీ

లేదు. ప్రపంచాన్ని తల్లకిందులు చేయగల వాడే!" అనుకున్నాడు.

ఆయన అజ్ఞాపించగానే చాణూర ముష్టి కులూ, కృష్ణ బలరామలూ మల్లయుద్ధానికి ఉపక్రమించారు. క్షణంలో చాణూర ముష్టికులిద్దరూ చచ్చిపోయారు. కృష్ణుడు సింహాసనంమీదికి లంఘించి, "ఈ కంసుణ్ణి ఇప్పుడే యమలోకానికి పంపుతాను," అంటూ కంసుడి తల పట్టుకుని కిందికి విసిరాడు. కంసుడు చచ్చి పడిపోయాడు.

ఇదిచూసి కంసుడి పరివారం బలరామ కృష్ణులపైకి రావటానికి ఉద్యమించారు. బలరామ కృష్ణులు వారిని ఎదుర్కొనటానికి కూడా సిద్ధపడ్డారు. అయితే పసుదేవుడు వారితో, "ఏరిద్దరూ నా కుమారులే. ఏడు రోహిణీపుత్రుడు, ఏడు చేపకీపుత్రుడు. ఏరి నేమీ చేయకండి," అని హెచ్చరించాడు. ఆయన చెరలో ఉన్న ఉగ్రసేన మహారాజును చెర విడిపించి వట్టాభిషేకం జరిపించాడు.

అద్వైతం

క్రైస్టియన్ రాజధానిలో చిన్ అనే వర్తకుడొకడుండేవాడు. అతను ఉదయం పెందలాడే రేచి చాత్రి పొద్దు పోయినదాకా ధనార్జన కోసమే పాటుపడేవాడు. ఈ విధంగా శ్రమించి తగినంత డబ్బు కూడబెట్టినాక అతను తాను కూడబెట్టినది భద్రంగా ఉంచుకోవటానికిగాను ఒక ఉపాయం చేశాడు. తనవద్ద ఉన్న చిల్లర నాణాలు ఖచ్చుకు ఉంచుకుని కత్తి లేని వెండి యావర్తనా కరిగించి మూడేసి పీసెల వెండికి ఒక్కొక్కటి చొప్పున అచ్చులు పోయించుకున్నాడు.

ఇలా ఏళ్ల తరబడి అతను నిలవజేసిన వెండి ఎనిమిది అచ్చులయింది. అంతకు మించి వెండి పొగుచెయ్యటం చిన్ కు సాధ్యం కాలేదు; ఎందుకంటే, ఆ తరవాత రాబడి ఎంతో ఖచ్చుకూడా అంతా ఉంటావచ్చింది. ఈ ఎనిమిది వెండి అచ్చులనూ ఎర్ర తాళ్లతో కట్టి తన తలదీండు పక్కనే పెట్టు

కునేవాడు చిన్; చాత్రి నిద్రపోయేముందు వాటిని తన చేత్తో తడివి చూసుకుని సంతోషించేవాడు.

చిన్ కు నలుగురు కొడుకులుండేవారు. వాళ్లు తమ తండ్రి దెబ్బయ్యే జన్మదినం నాడు పెద్ద విందు చేసి ఆయనకు ఎంతో గౌరవం చూపారు. ఆయన వారిని చూసి ఎంతో ప్రేమతో, "నాయనలారా, నేను నా జీవితమంతా ఎంతో కష్టపడి మనకు లోటు లేకుండా సంపాదించాను. నేను పొగు చేసినదంతా ఎనిమిది పెద్ద వెండి అచ్చుల రూపంలో ఉన్నది. రెండేసి అచ్చులను ఒక్కొక్క ఎర్రతాడుతో కట్టి నాలుగు కట్టలు నిద్దంగా ఉంచాను. మంచిరేజు చూసి మీ నలుగురికీ నాలుగు కట్టలనూ ఇస్తాను. వాటిని పొగొట్టుకోకుండా యాపజ్జీపమూ మీ దగ్గర ఉంచుకోండి!" అన్నాడు. చిన్ కొడుకులు పరమానందభరితులయ్యారు.

పెట్టి, "బాబూ, మేం అన్న దమ్ములం. మిమ్మల్ని కొలవమని దేవుడు మమ్మల్ని పంపాడు. ఇంతకాలమూ మీరు మాచేత ఏపని చేయించుకోకుండా మమ్మల్ని దగ్గిర పెట్టుకుని ఎంతో ఆదరించారు. మీకాలం ముగియబోతున్నది. ఆఖరు క్షణండాకా మీ వెంటనే ఉండామనుకున్నాం గాని, మమ్మల్ని మీరు మీ కొడుకుల పరం చేయ బోతున్నట్టుగా తెలియపచ్చింది. అయితే మాకు చాలి సేప చేసే యోగం లేనందు వల్ల తమకు వీడ్కొలు చెప్పి వెళ్లిపోవచ్చాం. మేము ఈ సమీపంలో ఉంటే ఫలాని

చిన్ ఆ రాత్రి తన పక్కమీద పడుకుని తన తలకు సమీపంగా ఉన్న ఎనిమిది వెండి ఆచ్చులనూ చేతితో తడివి చూసుకుని తనలోతాను నవ్వుకుని, కళ్లు మూసి నిద్రలో పడ్డాడు. ఇంతలో గదిలో అలికిడి అయింది. గదిలో మనుషులు మనుషులుతున్నట్టు తోచి, చిన్ తన మంచానికి గల తెరలు తెరిగించి చూశాడు. గదిలో దీపం వెలుగుతూనే ఉన్నది. దాని వెలుగులో చిన్ కు ఎనిమిది మంది ఆబానుబాహులు కనిపించారు. వారు తెల్లని దుస్తులూ, నడుములకు ఎర్రని కాసెలూ కలిగిఉన్నారు. చిన్ ను చూసి వారు సమీపంగా వచ్చి, పంగి దణ్ణాలు

గ్రామంలో వాంగ్ అనే ఆయనవద్ద కొలువు చెయ్యబోతున్నాం. మళ్ళీ మనం ఒక్క పర్యాయం కలుసుకుంటాలెండి!" అంటూ, వెనక్కు తిరిగి వెళ్లిపోయారు.

ముసలి చిన్ సంభ్రమాశ్చర్యాలతో మంచం మీదినుంచి కిందికి దూకాడు, వెళ్లి పోతున్న ఆ ఎనిమిదిమందినీ వెంబడించాడు. ఆ తెంచరలో ఆయన ఏదో అడ్డు తగిలి పడిపోయాడు మళ్ళీ కళ్లు తెరిచేసరికి ఆయన తన మంచం మీదనే పడుకుని ఉన్నాడు. తాను అంతకుముందు చూసినదంతా కలమాత్రమేనని ఆయనకు తెలిసిపోయింది.

చందమామ

చిన్ మంచంమీదినుంచి దిగి దీపం పెట్టడిచేసి వచ్చి తన దిండుపక్కన తడివి చూసుకున్నాడు. వెండి అచ్చులన్నీ మాయమయ్యాయి. తాను కలలో చూసినదీ, విన్నదీ విచిత్రంగా వ్యాపకంచేసుకుని, ఆ కల నిజమయిందనుకున్నాడు. తన కష్టార్థితం తన కొడుకులకు గాక ఎవరో పరాయివాళ్ళకు పోవటం ఆయనకు విచారం కలిగించింది. అయినా ఈ వాంగ్ అనేవాడు ఫలాని గ్రామంలో ఉంటాడని తెలుసుగనక విచారంతా మనుకున్నాడు.

చిన్ కు ఆ రాత్రి మరి నిద్రపట్టలేదు. తెల్లవాడుతానే ఆయన అగ్రామానికి వెళ్ళి

వాంగ్ ఇల్లు తెలుసుకున్నాడు. వాంగ్ ఇంట ఎదో వేడుక జరుగుతున్నది. చిన్ లోపలికి వెళ్ళగానే వాంగ్ పచ్చి అలెఫి మర్యాదలు చేశాడు. "ఇవాళ మీ ఇంట" ఏమిటి విశేషం?" అని చిన్ వాంగ్ ను అడిగాడు.

"మరేమీలేదు. నా భార్య చాలా రోజులుగా జబ్బుతో తీసుకుంటున్నది. నిన్న జ్యోతిష్కుణ్ణి అడిగితే, నా భార్య పడుకునే మంచం కదిలిస్తే గాని జబ్బు నయం కాదన్నాడు. నిన్నరాత్రి నా భార్యకు కలలో ఎనిమిదిమంది బవాసులు కనబడి, తాము ఇంతవరకు చిన్ అనే ఆయన వద్ద ఉండి ఇప్పుడు మా ఇంట కొలువు చేయవచ్చా

మన్నారు. తరవాత వాళ్లు నా భార్య మంచం కింద దూరారు. వెంటనే నా భార్యకు చెమటలు పట్ట వ్యాధి కాస్త నిమ్మ తిండిచింది. ఇవాళ ఆవిడ మంచం పక్కకు జరిపేసరికి దానికింద దుమ్ములో ఎనిమిది పెద్ద వెండి అచ్చులు ఎర్ర బాళ్ళతో కట్టి కనిపించాయి. అది ఎలా వచ్చినదీ అంతుబట్టటంలేదు. ఆయినా భగవంతుడి దయపల్ల కలిసి వచ్చిందిగదా అని సమారాధన చేసుకుంటున్నాం!" అన్నాడు వాంగ్.

చిన్ తన కథ యావత్తూ వాంగ్‌కు చెప్పి, "భగవంతుడు ఇలా జరగాలని నిర్దేశించి ఉంటే నేనుమాత్రం ఏం చెయ్యగలను. కాని ఒక్కసారి ఆ వెండి అచ్చులు నన్ను మాడనిస్తారా?" అని అడిగాడు.

వాంగ్ అచ్చులను తన నౌకర్లచేత నాలుగు పెద్ద పళ్లెాలలో పెట్టి తెప్పించి చిన్‌కు చూపాడు. వాటిని చూసి ముసలి చిన్ కన్నీరు కార్చాడు.

వాంగ్‌కు ముసలివాళ్లు చూసి జాలి కలిగింది. ఆయన పది తులాల వెండి తీసుకువచ్చి, "ఉంచండి!" అని చిన్‌కు ఇవ్వబోయాడు. మూడు మణుగుల వెండి పోగొట్టుకున్న దుఃఖంలో చిన్‌కు ఈ వెండి తీసుకో బుద్ధిపుట్టక నిరాకరించాడు. వాంగ్ బలాత్కారంగా దాన్ని చిన్ చొక్కాచేతిలో దోపేశాడు. చిన్ దాన్ని తిరిగి ఇవ్వాలని చొక్కాచేతిలో ఎంత తడివినా వెండి కనిపించలేదు.

చివరకు ఆయన సెలవు పుచ్చుకుని తన గ్రామం వెళ్లిపోయాడు.

తరవాత కొంతసేపటికి వాంగ్ ఇంటి నౌకర్లు ఇల్లు ఊడుస్తుంటే మండిగం కింద ఆ పది తులాల వెండి దొరికింది. చిన్ చొక్కాచేతిలో చిల్లి ఉండి, వాంగ్ ఆ వెండిని లోపలపెట్టిన మరుక్షణమే కింద పడి మండిగం దగ్గరికి దొర్లిపోయింది.

చిన్ అదృష్టం అలా ఉన్నది!

"ముఖే ముఖే సరస్వతి"

సాధారణంగా గొప్పగొప్ప కవులందరూ భోజరాజును సందర్శించి, తమ కవిత్వంతో ఆయనను మెప్పించి, బహుమానాలు పొంది తిరిగి పోతుండేవారు. అయితే భోజరాజు కాలంలో ధారానగరంలో అతి సామాన్యులు సయితం గొప్పగా కవిత్వం చెప్పగలిగి ఉండేవారు, వీరిని గురించి భోజరాజుకంటే ఇతరులు బాగా ఎరుగుదురు. భోజరాజు పరిపాలనలో అందరి నేటా సరస్వతి పలుకు తుందని ప్రతీతి ఉండేది. దీన్ని భోజరాజు ప్రత్యక్షంగా చూసి ఎరగడు.

ఒకనాడు భోజరాజు ఆడవిలో వేటాడి గుర్రంమీద ధారానగరానికి తిరిగి వస్తూ, అలిసిపోయి దారిలో ఒక చెట్టునీడను నిలిచాడు. ఆ సమయాన ఒక గొల్లపిల్ల, నెత్తిన కుండ పెట్టుకుని ధారానగరంవేపు పోతూ కనిపించింది. తనకు దాహం తీరేదేమైనా

ఆ కుండలో ఉంటుండేమోననే ఆశతో భోజరాజు, "అమ్మీ, ఆ కుండలో ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

వెంటనే ఆ గొల్లపిల్ల భోజరాజును గుర్తించి, ఆయన తనను ఆ విధంగా ఎందు కడిగాడో గ్రహించి, ఈ విధంగా బహువిచ్చింది :

"హమ కుండ శశివజ శంఖనివం,
పరిపక్వ కపిత్థ నుగంధరసం,
యువతి కరపల్లవ నిర్మదితం,
ఏబ హే నృపరాజ! రుజాపహరం."

[మంచు, మల్లెలు, వెన్నెల, శంఖం వంటిది (తెల్లనైనది); వెలగపండువలె సువాసన గలది; కోమలమైన స్త్రీ చేతులతో చిలికినది; శ్రమ నివారణ చేయగలది (అయిన చల్ల); ఓ రాజేంద్రా, దాహం పుచ్చుకో!]

భోజరాజు గిల్లపిల్ల కవితాశక్తికి ఆశ్చర్య పాటు, అమె కుండలోని చల్ల తాగి, చాహం తీర్చుకుని, అమెకు తగిన బహుమానం ఇచ్చాడు.

మరొక సమయంలో భోజరాజు ఉద్యాన వనానికి పోతూండగా అయన కొక బోయపిల్ల ఎదురయింది. ఆమె చేతిలో కొద్ది మాంసం ఉన్నది. ఆమె చాలా డస్సిపోయి, ఆకలి గొని ఉన్నట్టు కనబడింది. భోజరాజుమెను పలక రించాడు. వారిద్దరికీ ఈ కిందివిధంగా కవిత్వసంభాషణ జరిగింది:

భోజరాజు: కాత్వం వుత్తి? (ఎవరి అమ్మాయివి?)
బోయపిల్ల: సరేంద్ర, లుక్మకవదూ: (రాజా, బోయ వాళ్ళ పిల్లను)

భోజరాజు: హస్తే కిమేతత? (చేతిలో ఆచమిట?)

బోయపిల్ల: పలం (మాంసం)

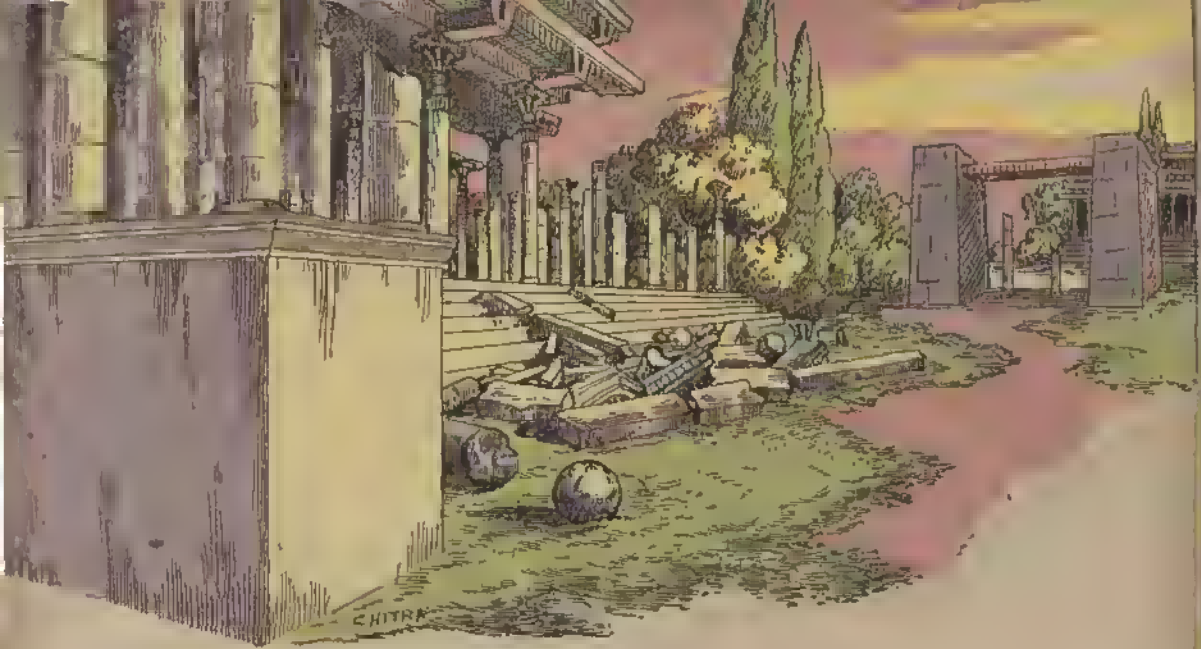
భోజరాజు: కెమం కిం? (అంత కొంచెంగా ఉండేం?)

బోయపిల్ల: ...నహజం బ్రవిమి, స్వవతే!
యవ్యావరా ద్రుప్తయతే.
గాయనై త్వదరి ప్రియాశ్రుతవినీ
తీరేమి సిద్ధాంగనా
గితాస్థానతృణం చరన్తి హరిణాః
తేనామిషం దుర్లభం!

[ఓ రాజా! అదరంతో వినేటట్టుతే ఉన్న మాట చెబుతాను. నీ శత్రువుల భార్యల కన్నీటి సెలయేళ్ళ తీరాలలో సిద్ధాంగనలు పాడే పాటలు వింటూ లేళ్ళు గడ్డికూడా మేయవు. మాంసం ఎట్లా దొరికేట్టు?]]

తిండికికూడా లేని ఈ బోయపిల్ల నోట ఇంత కవిత్వం వెలువడటం చూసి ముగ్ధుడై భోజరాజు, తన ఒంటిమీద గల అభరణాలన్నీ ఊడ్చి ఆమె కివ్వటమే గాక, పైన చెప్పిన శ్లోకంలో ప్రతి అక్షరానికి ఒక లక్షచొప్పున అమెకు బహుమతి ఇప్పించాడు.

3

కొండదెర కోట ఉండిన ప్రాంతం చాలా పరిసరమృద్ధి గలది. ఈ దేశం దాటడానికి ఆరు రోజులు పడుతుంది. తరవాత పెద్ద పెద్ద ఎడారులు తగిలాయి. చాటిలో కొన్ని యాభై, ఆరవై మైళ్ళ విస్తీర్ణం కలిపి. ఎక్కడా ఒక్క చుక్క నీరు దొరకదు.

ఈ దారిలో బాల్స్ అనే నగరం తగులు తుంది. ఇది ఒకప్పుడు మహానగరంగా ఉండేదట. కాని దీనిని తాతాయ్, ఇతరులూ కొల్లగొట్టి 'నాశనం' చేశారు. ఎన్నో గొప్పగొప్ప చలవరాతి భవనాల శిథిలాలు ఇంకా కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. ఈ నగరం లోనే మహా యోధుడైన అలెగ్జాండరు

దేరియస్ అనే పర్షియారాజు కుమార్తెను పెళ్ళాడాడని ప్రతీతి. ఇక్కడినుంచి జన సంచారం లేని మార్గాన ఈశాన్య దిశగా వస్తేందు రోజులు ప్రయాణిస్తే లాలీఖాన్ అనే నగరం వస్తుంది. ఈ నగరానికి ఢిల్లీ బాగా ఉన్న కొండలలో ఉప్పుగను లున్నాయి. వీటిలో ప్రపంచాని కంతకూ ఎప్పటికీ సరిపడేంత ఉప్పు ఉన్నది!

అలెగ్జాండరుకూ, దేరియస్ కుమార్తెకూ పుట్టిన సంతతివారు ఎవీ దేశం పేరు బదల్ పాన్. ఇక్కడ ఒక కొండలో కెంపులు దొరికే గనులున్నాయి, మరొక కొండలో నీల మణులు దొరుకుతాయి. ఇది సమృద్ధి అయిన ప్రాంతం. చలి జాస్తి, కొండవారులు

మార్కో పోలో సాహస యాత్రలు

కాష్టర్, సమర్కండ్, యార్కండ్ అన్న దేశాలు వస్తాయి.

ఖోటాన్ నగరం అదే పేరుగల దేశానికి రాజధాని. ఇది పెద్దభాను సామ్రాజ్యం లోది. ఈ దేశంలో సంపన్నమైన నగరాలు చాలా ఉన్నాయి. పత్తి బాగా పండుతుంది. ద్రాక్ష తోటలూ, పళ్లెతోటలూ కొల్లలుగా ఉన్నాయి. కాష్టర్ నుంచి పెమ్మ అనే దేశం దాకా తుర్కీస్తానం అంటారు.

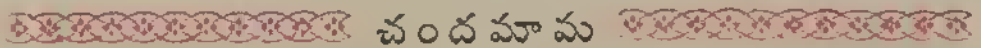
కాష్టర్ దాటినది మొదలు నెల అంతా ఇసకపర్రలే, కాని ఆసలు ఎడారి లోపే అనే నగరం ఆవతల ప్రారంభమవుతుంది.

ప్రయాణీకులు ఈ నగరంలో విశ్రాంతి తీసుకుని నెలరోజులపాటు తమకూ, జంతు పులకూ కావలసిన సంబారాలు తీసుకుని ఎడారి ప్రయాణం సాగిస్తారు. ఎడారి నిడివి చాలా తక్కువగా ఉన్నచోట దాటడానికి నెల పడుతుంది; ఎక్కువగా ఉన్నచోట దాటడానికి పూర్తిగా నిదాది పట్టుతుందట.

ఈ ఎడారి దాటటం చాలా ప్రమాద కరం. ప్రయాణీకుడు వెనకబడి గాని, అందరితోబాటు నిద్ర లేవకగాని ఒంటరి గాడైపోతే వాడు మృత్యువు వాత పడినట్టే. వాడికి ఎటునుంచో మాటలు వినవస్తాయి, తనను ఎవరో పిలిచినట్టు వినిపిస్తుంది,

దుర్గమంగా ఉండటంచేత శత్రుభయం లేదు. కొండలమీది గాలి ఎంత నిర్మల మైనదంటే ఆ గాలికే అనేక వ్యాధులు నయమవుతాయి.

ఇక్కడినుంచి పామిర్ పీఠభూమికి వద్దెనిమిది రోజుల ప్రయాణం. పామిర్ ప్రపంచంలోకెల్ల ఎత్తయిన సమ ప్రదేశమని చెబుతారు. ఈ పీఠభూమి ప్రాణిరహిత మైనది. దీనిని దాటడానికి పన్నెండు రోజులు పట్టుతుంది. దీనిని దాటి కొండల మీదుగా, వాగులమీదుగా సలభై రోజులు ప్రయాణించాక బెలోర్ అన్న దేశం వస్తుంది. ఇక్కడినుంచి ఇంకా ముందుకు పోతే

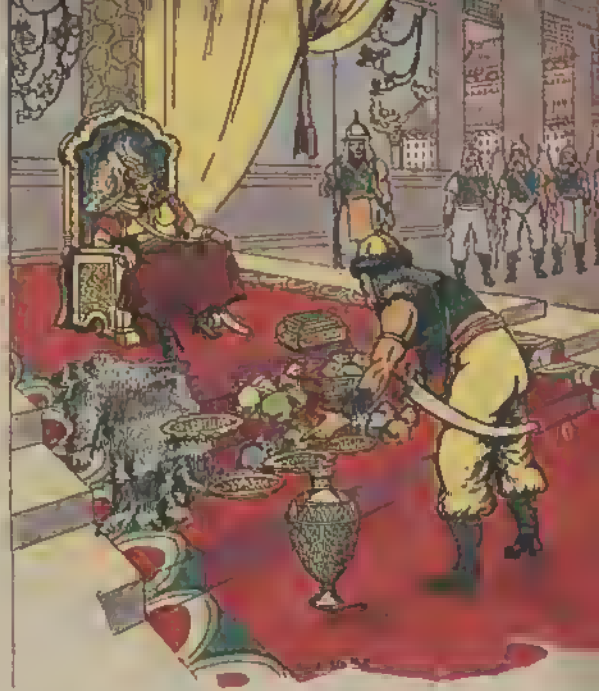
చందమామ

ఒక్కొక్కప్పుడు వాడికి ప్రయాణీకులు కూడా కళ్ళకు కనిపించినట్టవుతుంది. ఇవన్నీ భ్రమలని తెలియక వాడు వాటిని సమ్మి దారి తప్పిపోతాడు. ఇలా ప్రాణాలను పోగొట్టుకున్న ప్రయాణీకులు చాలామంది ఉన్నారు. అందుచేత ఎడారి దాటే ప్రయాణీకులు పొరపాటునకూడా ఒకరికొకరు దూరం కారు.

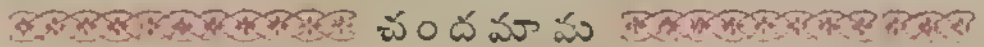
ఈ పెద్ద ఎడారి అవతల కాముల్ అనే దేశమూ, దాని అవతల మరొక చిన్న ఎడారి ఉన్నాయి. ఈ ఎడారులన్నీ గడిచాక టాన్సుల్ అనే దేశం వస్తుంది. అందులో సూచో, కాన్చో మొదలైన గొప్ప నగరాలున్నాయి. దీనిని దాటిపోతే కారకోరం అనే నగరం, మూడుమైళ్ళ నిడివిగలది వస్తుంది. తాతార్లు తమ దేశం విడిచి వచ్చాక దీనినే తమ నివాసం చేసుకున్నారు.

ఈ తాతార్లు అదిలో మంచూరియాలోని చోర్చాప్రాంతంలోనూ బైకల్ సరస్సు ప్రాంతంలోనూ ఉండేవారు. ఇక్కడ మైదానాలూ, జలసమృద్ధి ఉండేవిగాని జనవాసాలు లేవు. వారికి ఒక నాయకుడు లేడు, కాని ఉంగ్ఖాన్ అనేవాడికి కప్పం కట్టి అతనికి లోబడి ఉండేవారు. ఈ ఉంగ్ఖాన్ కు ప్రెస్టర్ బాస్ అనికూడా పేరుండేది.

తాతార్ల సంఖ్య నానాటికి పెరిగిపోతూం డటం చూసి ప్రెస్టర్ జాన్ వారిని ముఠాలుగా చీలదీసి వేరువేరు ప్రాంతాలకు పంపాలను కున్నాడు. ఈ సంగతి తెలియగానే తాతార్లు మూక ఉమ్మడిగా ఒక ఎడారిలోకి వెళ్ళి పోయి అక్కడ నివాసం ఏర్పాటుచేసుకుని ప్రెస్టర్ జాన్ కు కప్పం కట్టటం మానేశారు.

కొంత కాలం గడిచాక ఈ తాతార్లు ఛింఘిజ్ ఖాన్ ను తమకు రాజుగా ఎన్ను కున్నారు. అప్పుడు ప్రంపంచమంతటా ఉండే తాతార్లందరూ అయనను తమ రాజుగా ఆమోదించారు. వారి సంఖ్య అపారం, ఇంతమంది తనవెంట ఉన్నారని

తెలిసే ఛింఘజ్జాన్ వారందరికీ బాబాలిచ్చి దిగ్విజయానికి బయలుదేరాడు. ఆతను న్యాయమైన పరిపాలకుడు కావటంచేత అతనిచేత ఓడినవాళ్ళుకూడా అతని అనుచరులుగా చేరారు.

ఆతను ప్రెస్టర్ జాన్ కుమార్తెను పెళ్లాడ తానని కబురుచేశాడు. ప్రెస్టర్ జాన్ కు మండిపోయింది. "ఏడు నా బానిస. ఏణ్ణి నిర్మూలిస్తాను," అన్నాడాయన. ఈ సంగతి విని ఛింఘజ్జాన్ పట్టరాని అగ్రహంతో, తన బలాలను తరలించుకుని ప్రెస్టర్ జాన్ తో యుద్ధం చెయ్యటానికి వచ్చాడు.

ఛింఘజ్జాన్ వస్తున్నాడని తెలిసే ప్రెస్టర్ జాన్ భయపడలేదు. ఆయన తన సైన్యాన్ని సమాయత్తపరిచాడు. అధికూడా చాలా పెద్ద సేన. ఛింఘజ్జాన్ తన సేనలను రెండుకో మైదానంలో విడియింపజేశాడు. ఆయన దైవజ్ఞులను సంప్రతించగా యుద్ధంలో విజయం ఆయనదేనని చెప్పారు. మరిరెండు

రోజుల అనంతరం ప్రెస్టర్ జాన్ సేనలు ఆ మైదానం చేరాయి. రెండుపక్షాలకూ మధ్య ఆపూర్వమైన యుద్ధం జరిగింది. ఈభయపకలా తీవ్రమైన జననవృద్ధి జరిగింది. కాని ఛింఘజ్జాన్ గెలిచాడు. ప్రెస్టర్ జాన్ యుద్ధరంగంలో చనిపోయాడు. తరవాత ఛింఘజ్జాన్ ప్రెస్టర్ జాన్ కూతుర్ని పెళ్లాడి నట్టుకొందరు చెబుతారు. ఆయన ఈ యుద్ధం ముగిసినాక ఆరేళ్ళపాటు రాజ్యంచేసి చాలా నగరాలూ, దేశాలూ జయించాడు. తరవాత ఆయన హూచా అనే నగరంపై వాడిచేసే టప్పుడు మోకాలులో బాణం గుచ్చుకున్నది. ఆ గాయంతోనే ఆయన చనిపోయాడు.

ఛింఘజ్జాన్ అనంతరం కుయుక్ జాన్ బాటూజాన్ లు పెద్దజాన్ లుగా పరిపాలించారు. మార్కోపోలో కాలానికి పెద్దజాను కుచిలాయిజాను. ఈయన సామ్రాజ్యం మిగిలిన పెద్దజానులందరి సామ్రాజ్యాలనూ మించినది — (ఇంకా వుంది)

సంచయాశ్వాసము :

కోట్లకొలది పిడుగు లపుడు
పెట్టి పెలి ల్లనుచుండెను!
కళవళపడి ఆకాశము
ఫెళఫెళపెళ మనుచుండెను!

గజగజమని భూతలమ్ము
గగ్గోలుగ కంపించెను!
పట్టు సడలి సంద్ర మపుడు
చుట్టుపట్ల ముంచెల్లెను!

కొండదరుల నండిసుడు
కుమ్మికుమ్మి అంకె వేసె.
పార్వతమ్మ భయము జెంది
పరమశివుని కౌగిలించె!

చెదరిపోయె కనుచూపులు,
చెవులకు దిబ్బెళ్లు కలిగె,
గజగజమని పల్లన్నియు
కదలె భగీరథుని కవుడు.

దొనదొనదొన గంగానది
దుమికి దుమికి ఏతెంచెను!
తెరలి తెర్లి గంగానది
పొరలి పొర్లి ప్రవహించెను!

అంత కొంతసేపటికిని
ఆకాశము తెల్లబారె;
శాంతించెను గంగానది,
జగమెల్లను సద్దుమణగె.

భగీరథుడు కనులు తెరిచి
పరికించెను శివమూర్తిని.
మంచుకొండ శిఖరాలను
మించి శివుడు కనిపించెను!

పార్వతి భయభక్తులతో
పరికించెను తనదు మగని.
భగీరథుడు చేతు తెత్తి
ప్రార్థించెను పరమశివుని.

ఉత్పల నత్యనారాయణాచార్య

"విది స్వామి! గంగానది ?
నీదు జడల నిమిడినదో!
నిన్ను చూచి వలపుచెంది
నేలకు రాకుండినదో!

అల్లదిగో! నీదు జడల
ఆణిగి యుండె గంగానది.
భూమిపైకి విడుపు ప్రభూ!
పుణ్యము గావింపు ప్రభూ!"

భగీరథుని ప్రార్థన విని
పరమేశ్వరు డెక్క జడను
భువి మీదికి వంచినాడు,
బొట్టుగ పడనిచ్చినాడు.

ఆ బొట్టు హిమాలయముల
పైబడి సెలయేలు వలె
జాలువాటి పాతి పాతి
నేలపైకి తరలి వచ్చె.

"పుణ్యనదీ! వచ్చితివా!
భువిమీదికి వచ్చితివా!
జయము జయము పుణ్యనదీ!
జయము జయము గంగానదీ!

రమ్ము తల్లి గంగానది,
రాపమ్మా నా వెంటిడి!
భువి నంతను పరిశుద్ధిని
పొందించుచు రాపమ్మా."

ఆని యెంతో సంతసమున
ఆ తల్లిని వేడుకొనుచు
భగీరథుడు రథము నెక్కి
పయనమును సాగించెను.

అతని వెంట గంగానది
అనుసరించి ప్రవహించెను.
దానదొన జని అచటి జహ్ను
ముని యాశ్రమమును ముంచెను.

ఆ గంగను కోపగించి
త్రాగివేసె జహ్ను తపసి.
భగీరథుడు మునికి మ్రొక్కి
బతిమలాడె విడిపింపగ.

జహ్నుతపసి చెవి నుండియు
జాహ్నివియై వచ్చె గంగ!
బదరికాశ్రమమును దాటి
బయలుదేరి వచ్చె గంగ!

హృషీకేశ హరిద్వార
ఋష్యాశ్రమ ముక్తేశ్వర

పుణ్యపదము లెల్ల దాటి
పొంగులెత్తి వచ్చె గంగ!

లోయలలో నిండిపోయి,
పాయలుగా చీలిపోయి,
మరల తాను ఒక్కతగా
పొరలి పార్లి వచ్చె గంగ!

భగీరథుని రథము ముందు
వరుగులెత్తి పోచున్నది.
దాని వెనక గంగానది
తలుముకొనుచు పోచున్నది.

“ఏమోయీ! భగీరథా!
నా మాటను విను మొక్కటి—
పట్టుదలకు పేరుపడిన
దిట్టతనము కలవాడవు!

దీని నుండిన నన్ను నీవు
భువి మీదికి తెచ్చినావు;
నీదు నగరమునకు కూడ
నేరగ కొని పోరాదా?”

అని పలికెను గంగానది,
ఆత డప్పు డిట్లనియెను:
“తల్లీ! నా పురికి నిన్ను
తరలింపను తరలింపను.

భూలోకము పరిశుద్ధము
పొందింపగ నిను తెచ్చితె
గాని నాదు పురికి నోభ
కలుగుటకై కాదు-కాదు.”

అని చెప్పగ గంగానది
మనమున సంతోషమొంది,
“భగీరథా! నేటి నుండి
ప్రవహించెద నీ పేరట”

అని పలికియు నతని వెంట
సనుసరించె భాగీరథి,
కాశీపుర పాట్నాలను
గడచి వచ్చె గంగానది.

పంగదేశమునకు తూర్పు
వైపున గల కలకత్తా
నగరమందు తరలి గంగ
భగీరథుని కిట్లనియెను:

“నీ వింకిట మరలి పొమ్ము.
నే నీ సంద్రమున దూకి
సగరరాజ సుతుల కెల్ల
శాంతిని కలిగించుదాన.

అటువిమ్మట రత్నాకరు
నలల కొగిలింతలలో
అక్రాంతము కోకొల్లగ
విక్రాంతిని అనుభవించు—”

ఇప్పటికిని మింట నుండి
ఈ భూమికి దిగుచు గంగ
వేల “మైళ్లు” పాటి జలధి
విక్రాంతిని గనుచున్నది!

సంపూర్ణం

విశ్వాసపాముడు

అసగా అనగా ఒక దేశంలో ఒక రాజు కుమారుడుండేవాడు. అతను అపార ధన వంతుడే గాక గొప్ప దాతకూడానూ. ప్రతి ఉదయమూ అతని భవనంముందు అడుక్కు తినే జనం వేసకువేలు పోగై అతనినుంచి ధర్మం పొందేవారు. నగరంలోని గొప్పవారంతా అతని ఇంటి విందులు ఆరగించి, అతన్ని స్తోత్రం చేసేవారు.

రాజకుమారుడికి పెళ్లి కాలేదు. భార్యా కుటుంబమూ లేకపోయినా అతనికి ప్రజలందరూ తన కుటుంబమే అనిపించేది. ప్రతి ఉదయమూ విచ్చగాళ్లు తనవద్ద దానాలు గ్రహించి, "మహారాజుగారు వెయ్యేళ్లు వర్తిల్లాలి! తమరికోసం సముద్రంలో దూకమన్నా దూకుతాం!" అనేవారు. మధ్యాహ్నం గొప్పవాళ్లందరూ రాజకుమారుడి వెంట విందులు ఆరగించి, "మహారాజుగారే మాకు తల్లి తండ్రినీ! తమ

కోసం నిప్పులో దూకమన్నా దూకుతాం!" అనేవారు. ఈ పొగడ్తలన్నీ వింటూఉంటే రాజకుమారుడికి పరమానందం కలిగి, తనకు ఏలోటూ లేనట్టుగా తోచేది.

ఇలా ఉండగా ఒకనాడు ఒక యువకుడు రాజకుమారుడి వద్దకు వచ్చి, "మహారాజా, తమరు ధర్మదాతలని విని ఒక పెద్ద సహాయం కోరి వచ్చాను. నేను అభాగ్యుణ్ణి. అష్టకష్టాలూ పడి ఈ మధ్యనే పెళ్లి చేసుకుంటే నా భార్య పోయింది. ఆమె అంత్యక్రియలకుగాను పది వరహాలిప్పించారంటే ఆ పని ముగించుకుని వచ్చి, జీతం భత్యం లేకుండా మీ నోకరుగా జీవిస్తాను!" అని వేడుకున్నాడు.

"పది వరహాలకేనా పెద్ద సహాయం అంటున్నావు? నూరు వరహాలిస్తాను. నీ భార్య అంత్యక్రియలు శాస్త్రోక్తంగా జరిపించి, పేదసాదలకు అన్నదానం చేసి రా. నిన్ను

నా నౌకరుగా పెట్టుకుంటాను. జీతంకూడా ఇస్తాను,” అన్నాడు రాజకుమారుడు.

యువకుడు రెండురోజుల అనంతరం రాజకుమారుడివద్దకు వచ్చి పరిచారకుడుగా ప్రవేశించాడు. చీతం అడగమంటే, “మహారాజా, నాకు ప్రపంచంలో ఎవరూ లేరు. ఎప్పుడైనా నీయ్య కావలిసివస్తే నేనే తీసుకుంటానులెండి,” అన్నాడు.

రాజకుమారుడు తన పరిచారకుణ్ణి ఒత్తిడిచెయ్యక వాడికి ఇంటి పెత్తనమంతా వప్పగించేసి ఊరుకున్నాడు.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి. ఒకనాడు పరిచారకుడు రాజకుమారుడివద్దకు వచ్చి.

“మహారాజా, తమరు ద్రవ్యం మంచినిరులాగా ఖర్చుపెట్టేస్తున్నారు. బిచ్చగాళ్ళకిచ్చే దానధర్మాలు, గొప్పవాళ్ళకిచ్చే విందులూ తగ్గిస్తే బాగుంటుంది. ఇలా ఖర్చుచేస్తూపోతే కొండలుకూడా తరిగిపోతాయే! ఇదికాస్తా అయిపోయాక ఏంచేస్తారు? తమకు ఎలా గడుస్తుంది?” అని హితబోధ చేశాడు.

రాజకుమారుడు నవ్వి, “వెర్రివాడా! ఉన్నదంతా అయిపోతేమటుకు నాకేం తక్కువ? పిల్లా జెల్లా లేరాయ్. ఉన్నదంతా అయిపోతే నా రాజ్యంలో ప్రతిఒక్కడూ నన్ను ఆదుకుంటాడు. రోజూ బిచ్చగాళ్లు నాకోసం సముద్రంలో దూకమన్నా దూకుతామంటారు, గొప్పవాళ్లు నిప్పలో దూకమన్నా దూకుతామంటారు. వాళ్ళంతా నాకుండగా నాకేం కొరత?” అన్నాడు.

“వాళ్ళ మాటలు నమ్మటానికి లేదు,” అన్నాడు పరిచారకుడు.

ఆరోజు విందు జరిగే సమయంలో రాజకుమారుడు తన ఆతిథులను, “మిత్రులారా, నాకోసం అదనరమైతే మీరు నిప్పలో కూడా దూకటానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని రోజూ చెబుతారు. కాని మీ మాటలు నమ్మటానికి లేదంటున్నాడు నా పరిచారకుడు. మీ సమాధానమేమిటి?” అని ప్రశ్నించాడు.

చందమామ

చాడు. అతిథులందరికీ ఆగ్రహం వచ్చింది. వారందరూ కూడబలుక్కున్నట్టుగా, "మీ పరిచారకుడు పట్టి దొంగవెధవ. వాడు తమ రిని నిలుపునా దోచేస్తున్నాడు. పమ్మటానికి వీలులేనిదాడు వాడూ!" అని కేకలు పెట్టారు.

రాజకుమారుడు తన పరిచారకుణ్ణి పిలిపించి, "నువు నా సొత్తంతా కాజేస్తున్నావుటగా?" అని అడిగాడు.

"అది నిజమే, మహాప్రభూ! నేను తమ సొమ్ము చాలా తస్కరించాను," అన్నాడు పరిచారకుడు.

"ఛీ, నీ ముఖం నాకు చూపకు. తక్షణం నా యిల్లు విడిచి వెళ్ళిపో!" అన్నాడు రాజకుమారుడు తన పరిచారకుడితో. పరిచారకుడు నగరం దాటి, నది దాటి, నది అవతలి ఒడ్డున గల తన భవనానికి వెళ్ళిపోయాడు.

రాజకుమారుడి దగ్గర దొంగిలించిన బంగారంతోనే వాడు ఆ భవనాన్ని కొంత కాలంక్రితం కొన్నాడు.

తరువాత ఒక సంవత్సరంపాటు రాజకుమారుడు తన పాత ఆలయాటు తప్పకుండా పేదలకు దానధర్మాలు, గొప్పవాళ్ళకు విందులూ జేస్తూ కాలక్షేపం చేశాక అతని ఖవానాకాస్తాభాళి అయిపోయింది. అందులో ఇక చిల్లిగవ్వకూడా లేదు. ఇకనుంచి తన

ప్రజలే తనను పోషించగలరని అతను పూర్తిగా నమ్మాడు.

అతను గొప్పవాళ్ళకు ఆఖరు విందు చేస్తూ, "మిత్రులారా, ఇదే నేను మీకు చేసే తుది విందు. ఇక నా దగ్గర చిల్లిగవ్వ లేదు. ఇంతకాలమూ మీరు నాకోసం అగ్నిలో దూకమన్నా దూకుతామన్నారు గనక రేపటినుంచి మా పోషణభారం మీరు వహిస్తారనుకుంటాను!" అన్నాడు.

అతిథులు ముఖాలు మూడ్చుకుంటూ, ఒకరినొకరు చూసుకుని, "మహారాజా, మీరు సొమ్మంతా దానధర్మాలు చేసి తగలేశారు. మీ సొత్తంతా బిచ్చగాళ్ళకు ధారపోశారు.

మీకు ఈ తరుణంలో సాయపడవలసింది ఆ బిచ్చగాళ్లే గాని మేము కాము!" అన్నారు. ఆ తరవాత వారు రాజకుమారుడికేసి చూడ నైనా చూడకుండా తమలోతాము మాట్లాడుకోసాగారు. రాజకుమారుడు మొదట తన చెవులను తానే నమ్మలేక పోయాడు, ఈ గొప్పవాళ్లంతా తనను వంచించారని తెలుసుకున్నాడు.

తరవాత అతను తన దగ్గరికి వచ్చి దాన ధర్మాలు పుచ్చుకునే బిచ్చగాళ్లతో, "మీ కందరికీ ఇంతకాలమూ విరివిగా దాన ధర్మాలు చేశాను. నాకోసం సముద్రంలో దూకమన్నా దూకుతామని మీరు రోజూ అంటూ వచ్చారు. ఇప్పుడు నాదగ్గర ఉన్న సొమ్మంతా అయిపోయింది. అందుచేత ఇక నుంచి నేను మిమ్మల్ని పోషించలేను, మీరే నన్ను పోషించాలి," అన్నాడు.

"మహారాజా, మీరు రోజూ గొప్ప వాళ్లందరినీ చేరదీసి విందులు చేస్తే

సొమ్మంతా అయిపోక ఏం చేస్తుంది? మిమ్మల్ని పోషించవలసినవాళ్లు వాళ్లు. వాళ్లు పోషించకపోతే మీరుకూడా మాతోబాటు ముప్పైత్తుకోవలసిందే," అన్నారు బిచ్చగాళ్లు.

రాజకుమారుడు రెండువిధాలా చెడి, తనను కలవారూ లేనివారూ కూడా మోసగించినందుకు విచారంతో కుంగిపోయి ఉండగా, గుర్రంమీద సవారీఅయి పాత పరిచారకుడు వచ్చాడు.

"మహారాజా, నేను అన్నంతా అయిన ట్టుందే? ఇలా జరుగుతుందని తెలిసే నాకు సాధ్యపడ్డంతమటుకు తమ సొమ్ము నది అవతల కోటలో భద్రంచేశాను. ఈ జనాన్ని, భవనాన్ని విడిచిపెట్టి ఆక్కడ సుఖంగా జీవితాం పడండి." అంటూ పరిచారకుడు రాజకుమారుణ్ణి తన భవనానికి తీసుకు పోయాడు. ఆ తరవాత ఆ ఇద్దరూ తగిన భార్యలను పెళ్ళాడి అన్నదమ్ములలాగా సుఖంగా జీవించారు.

44

నేలమీద నడిచే పడవ

చౌరాకాలం కిందట ఎక్కడో ఒక రాజుండే వాడు. ఆ రాజు దగ్గర ఎన్నో వింత వస్తువులున్నాయి. ఆయనకొక కూతురుకూడా ఉన్నది; ఆ దేశంలో ఆమెను మించిన అందగత్తె లేదు. ఇన్ని ఉండినా ఆయనకు ఒక పెద్ద లోటు కనిపిస్తూ వచ్చింది. అదేమిటంటే, ఆయన ఎంతోకాలంగా నేలమీద కూడా నడవగల పడవను గురించి కలలు కంటూ వచ్చాడు; నేలమీదా, నీటిమీదా నడిచే పడవను తయారుచేసి ఇవ్వమని ఎందరినో కోరాడు. కాని అలాటి పడవను ఆయనకు చేసి ఇచ్చినవారు లేకపోయారు.

చివరకు రాజుగారికి విసుగెత్తిపోయింది. "నీటిమీదా నేలమీదా నడవగల పడవను వివరైతే తయారుచేసి నాకిస్తారో వారికి నాకుమార్తె నిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యటమే గాక అర్థ రాజ్యంకూడా ఇస్తాను," అని దేశమంతటా చాటంపు వేయించాడు.

ఆ రాజ్యపు పాలిమేర ప్రాంతంలోని అడవికి సమీపంలో ఒక కట్టెలు కొట్టి జీవించేవాడుండేవాడు. వాడికి ముగ్గురు కొడుకులు. పెద్దకొడుకు రాజుగారు చేసిన చాటంపు విన్నాడు. రాజకుమార్తెను పెళ్ళాడాలని వాడికి బుద్ధివుట్టింది. ఒకనాడు ఉదయం వాడు తన గొడ్డలి భుజాన వేసుకుని, అన్నం మూట చేత పట్టుకుని అవవిలోకి వెళ్ళి ఒక పెద్ద చెట్టు చూసుకుని మధ్యాహ్నండాకా పని చేసి దాన్ని పడగొట్టాడు. ఆ తరువాత వాడు తన అన్నంమూట విప్పి తినటానికి ఉపక్రమించాడు. ఇంతలో చెట్టుమీదినుంచి నీలకంఠపక్షి ఒకటి గెంతుకుంటూ వచ్చి, "నాకు కొంచెం! నాకు కొంచెం!" అని అరిచింది.

"పోవే, పక్షి! ఇందులో నీక్కూడా పంతా?" అన్నాడు పెద్దవాడు. పక్షి మరింత దగ్గరిగా వచ్చి, "సరేగాని, ఈ మానుతో ఏంచేస్తావేమిట?" అని అడిగింది.

"ఏంచేస్తే నీకెం? మంచంకోళ్ళు చేస్తాను! సరేనా?" అన్నాడు పెద్దవాడు.

"మంచంకోళ్ళు! మంచంకోళ్ళు! మంచంకోళ్ళు!" అని అరుస్తూ నీలకంఠపక్షి ఎగిరిపోయింది. పెద్దవాడు లిండి పూర్తి చేసి కాస్త విశ్రాంతి తీసుకుని గొడ్డలితో మానును చెక్కనారంభించాడు. మానుకు గొడ్డలి తగిలినప్పుడల్లా ఒక మంచంకోడు దానంతట అదే తెగి పడసాగింది. అందులో వాడి ప్రయత్నం ఏమీ లేదు. సాయంకాల మయ్యేసరికి మానంతా మంచంకోళ్ళుగా మారిపోయింది. వాడు గొడ్డలి అక్కడే పారేసి చిరాకుతో ఇంటికి వెళ్ళాడు.

"నేలమీద నడిచే పడవ ఎంతవరకు తియారయింది?" అని వాణ్ణి తమ్ములు అడిగారు. వాడా వ్రళ్ళకు జవాబు చెప్పక, "రాజుగారి కూతుర్ని ఎవరు పెళ్ళాడతా రేమిట?" అన్నాడు.

మర్నాడు రెండోవాడు తన గొడ్డలి తీసుకుని అడవికి వెళ్ళి, మంచి మాను చూసి పడగొట్టి, వెంట తెచ్చుకున్న లిండి తినుటానికి ఒక చెట్టుకింద కూచున్నాడు. ఇంతలో నీలకంఠపక్షి, "నాకు కొంచెం! నాకు కొంచెం!" అంటూ వచ్చింది.

"పోవే, పక్షి! ఇందులో నీక్కూడా వంతా?" అన్నాడు రెండోవాడు.

పక్షి చాణ్ణు సమీపించి, "సరేగాని, ఈ మానుతో ఏంచేస్తావేమిటి?" అని అడిగింది.

"ఏంచేస్తే నీకేం? చల్లకవ్వాలు చేస్తాను! సరేనా?" అన్నాడు వాడు.

"చల్లకవ్వాలు! చల్లకవ్వాలు! చల్లకవ్వాలు!" అని అరుస్తూ నీలకంఠపక్షి ఎగిరిపోయింది.

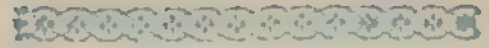
తరవాత రెండోవాడు తాను పడగొట్టిన మానును గొడ్డలితో ఒక వేటు వేసినప్పుడల్లా మానునుంచి ఒక చల్లకవ్వం తెగి పడింది. ఎంత ప్రయత్నించినా వాడికి చల్లకవ్వం తప్ప మరేదీ రాలేదు. సాయంకాలానికి అల్లా మానంతా చల్లకవ్వాలుగా మారిపోయింది.

వాడు విసుక్కుంటూ తన గొడ్డలి అక్కడే పారేసి ఇంటికి వెళ్ళాడు.

"నేలమీద నడిచే పడవ ఎంతపరకు తయారయింది?" అని మిగిలిన ఇద్దరూ అడిగితే రెండోవాడు, "అనలు రాజకుమార్తె ఎవడిక్కావాలి?" అన్నాడు.

ఆ మర్నాడు మూడోవాడుకూడా నేలమీద నడిచే పడవను తయారు చెయ్యటానికి బయలుదేరాడు. వాడు తన గొడ్డలి భుజాన పెట్టుకుని, భోజనం చేత పట్టుకుని అడవిలోకి వెళ్ళి మంచి నిడుపైన మాను చూసి మధ్యాహ్నండాకా దాన్ని కొట్టి పడగొట్టాడు. తరవాత వాడు భోజనానికి కూచున్నాడు.

అంటూ నీలకంఠ పక్షి తుర్రున చెట్ల మీదికి ఎగిరిపోయింది.

మూడోవాడు భోజనం పూర్తిచేసి కాస్సేపు విశ్రాంతి తీసుకుని గొడ్డలితో మానును సరక సాగాడు. గొడ్డలి దెబ్బ తగిలినప్పడల్లా ఒక పడవ భాగం దానంతట అదే తయారై తన స్థానంలో అమరింది. ఈ విధంగా సాయం కాలం అయేసరికి ఒక పడవలాటిది తయారై పోయింది. దాన్ని చూసి మూడోవాడు, "ఇది నిజంగా నడుస్తుందా?" అనుకుంటూ అందులోకి ఎక్కి చుక్కాని పట్టుకుని, "పడవే, పడవా!" అన్నాడు. వెంటనే పడవ చెట్లమధ్యగా నడవసాగింది.

ఇంతలో నీలకంఠ పక్షి వచ్చి, "నాకు కొంచెం! నాకు కొంచెం!" అన్నది. మూడోవాడు దాన్ని చూసి ముచ్చటపడి తన భోజన పదార్థాలను చుట్టూతా నేలపై చల్చాడు. పక్షి గెంతుతూ వాటన్నిటినీ ఏరుకు తిని దగ్గరిగా వచ్చి, "సరేగాని ఈ మానుతో ఏంచేస్తావేమిటి?" అని అడిగింది.

పడవ కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి చారిలో ఒక మనిషి ఎముకల కుప్ప చుట్టూ పెట్టుకుని వాటిని ఆత్రంగా పళ్ళతో గీరుతున్నాడు. మూడోవాడు వాణ్ణి చూసి, "ఎందుకలా ఉత్త ఎముకలు గీరుతున్నావు?" అని అశ్వర్యంగా అడిగాడు.

"నేలమీద నడిచే పడవ తయారు చేయ్యాలని నా ఉద్దేశం. అది ఎలా ఉంటుందో నాకైతే తెలీదు," అన్నాడు మూడోవాడు.

"ఏం చేసేవి? ఎంత తిన్నా నా ఆకలి తీరదు. ఉన్న దెబ్బంతా తిండికింద ఖర్చు చేశాను," అన్నాడు ఆ మనిషి.

"నేలమీద నడిచే పడవ! నేలమీద నడిచే పడవ! నేలమీద నడిచే పడవ!" అన్నాడు మూడోవాడు.

"నేను రాజభవనానికి పోతున్నాను. నావెంట రా. అక్కడ నీ ఆకలి తప్పక తీరుతుంది," అన్నాడు మూడోవాడు.

అకలిగాడు పడవలో ఎక్కి కూచున్నాడు. పడవ ముందుకు సాగింది,

మరికొంతదూరం చెల్లాక ఒక మనిషి ఒక వాగులో నెరుపెట్టి నీరు తాగేస్తున్నాడు. వాగులోని నీరు కొంచెం కొంచెం తగ్గిపోతున్నది.

"ఎవరు నువ్వు? ఎందుకిలా చేస్తున్నావు?" అని మూడోవాడు అడిగాడు,

"ఏం చేసేది? నా దాహం ఎంతకూ తీరదు. సాగినన్నాళ్లు సారా పీపాలకు పీపాలే తాగేవాను, ఇప్పుడు నీరు తాగేస్తున్నాను. కాని నీటితో నా దాహం తీరదు," అన్నాడు దాహంగాడు.

మూడోవాడు వాణ్ణికూడా తనవెంట రాజ భవనానికి రమ్మని ఆహ్వానించాడు. దాహం గాడు ఆనందంతో ఎగిరి పడవలో కూచున్నాడు. పడవ ముందుకు సాగింది,

ఒకచోట ఒక యువకుడు కనిపించాడు. వాడు నగం అడవిని భుజాన పెట్టుకుని వస్తున్నాడు. మూడోవాడు వాడితో, "ఇన్ని చెట్లు పట్టుకుపోతున్నా వెక్కడికి?" అని అడిగాడు.

"మా మారుతల్లి ఎన్ని కట్టెలు తెచ్చినా ఇంతేనా అని ఆడుగుతుంది. నాకు కోపం వచ్చి నగం అడవి పట్టుకుపోతున్నాను," అన్నాడు యువకుడు.

"ఎందుకు శ్రమ పడతావు? నావెంట
రా! నేను రాజుగారికి అతిథిగా వెళ్తున్నాను. మనకక్కడ బాగా బయ్యగుతుంది," అన్నాడు మూడోవాడు. అడవి మోసేవాడుకూడా పడవలోకి ఎక్కాడు. వాడు ఒక్క పెద్ద చెట్టుమాత్రం చేతికర్రగా ఉంచుకుని మిగిలినవి అవతల పారేశాడు. పడవ ముందుకు సాగింది.

కొంతదూరం వెళ్లగా వారికి మరొక వింత మనిషి కనపడ్డాడు. వాడు తల పైకెత్తి నేటితో ఆకాశంలోకి ఉడుతున్నాడు.

"ఎందుకిలా చేస్తున్నావు?" అని మూడోవాడు అడిగాడు.

"ఎంచేసేది? ఇంకా మా భామందుగారి పొలాలలో నూర్చిళ్ళు పూర్తికాలేదు. వాన మబ్బులు వచ్చి కూడుతున్నాయి. వాటిని చెదరగొట్టుతున్నాను. ఎంత శ్రమ పడినా నాకు ఒక్క గింజ పెచ్చు ఇవ్వరులే," అన్నాడు రైతు.

"అలాటి ఉద్యోగం నీకెందుకు? నాతో రాజుగారింటికి వచ్చేయి. హాయిగా ఆక్కడ కొలువు చెసుకుందాం," అన్నాడు మూడోవాడు. మబ్బులూడేవాడుకూడా పడవలో ఎక్కి కూచున్నాడు.

కట్టెలు కొట్టేవాడి మూడోకొడుకు అకలిగాణ్ణి, దాహంగాణ్ణి, అడవి మోసేవాణ్ణి,

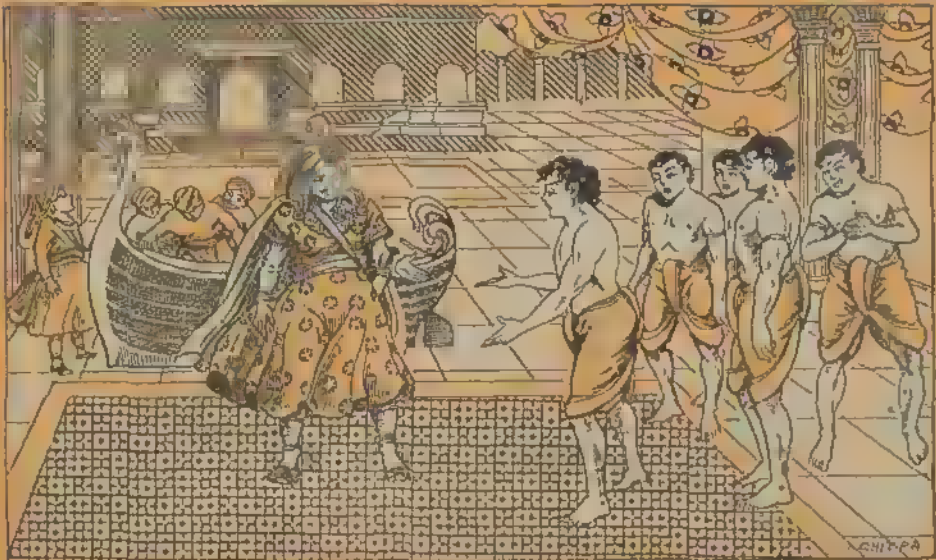
మట్టు లూదెవాణ్ణి వెంటబెట్టుకుని రాజుగారి ఇంటికి పోయి, "మహారాజా, నేలమీద నడిచే పడవ చేసి తెచ్చాము. చూసుకోండి!" అన్నాడు. రాజు ఆశ్చర్యపడుతూ వచ్చి పడవలోకి ఎక్కి నేలమీదా, నీలమీదా నడిపించి చూసుకున్నాడు. "బాగున్నది. ఇటువంటి పడవే నేను కోరినది. నీకు తగిన బహుమానం ఇప్పిస్తాలి!" అన్నాడు.

"మీ అమ్మాయి నిచ్చి పెళ్ళిచేసి ఆర్థ రాజ్యం ఇస్తామన్నారుగదా! అలాగే చేయించండి," అన్నాడు కట్టెలుకొట్టేవాడికొడుకు.

రాజు కిది ఏమాత్రమూ ఇష్టంలేదు. తన కుమార్తెను ఏ రాజకుమారుడికో ఇవ్వక

ఈ కట్టెలుకొట్టేవాడి కొడుకుకు ఎలా ఇవ్వటం? అందుచేత ఆయన మూడోవాడితో, "మా అమ్మాయినిచ్చి పెళ్ళి చేస్తానన్నమాట నిజమేగాని అది ఇంతలో తెమిలే విషయం కాదు సంబారపు కొట్టనిండా పాత ఆహార పదార్థాలున్నాయి. అవన్నీ ఖర్చు అయ్యాక కొత్త సరుకులు తెప్పించి అప్పుడుగాని పెళ్లి ముహూర్తం పెట్టటానికి లేదు," అన్నాడు.

"పాతవి కీణంలో ఖర్చవుతాయి. ఆదంతా నాకు వదలండి," అని రాజుతో చెప్పి మూడోవాడు అకలిగానీ రాజుగారి సంబారాల కొట్టుకు పంపాడు. ఒక్క గదియే లోపుగా వాడు కొట్టంతా ఖాళీచేసి

వచ్చాడు. "కొత్తసంబారాలు తెప్పించి పెళ్లి ముహూర్తం పెట్టండి," అన్నాడు మూడో వాడు రాజుతో.

"సంబారాలు అయిపోతే సరా? పీపాల నిండా సారా ఉన్నది. అది కాస్త పులిసి నట్టు అనుమానంగా ఉన్నది. అదంతా బర్చయిపోయాక, కొట్లలో కొత్తసారా నించి తరవాత ముహూర్తం పెడతాను," అన్నాడు రాజు.

"అదెంత పని?" అంటూ మూడోవాడు దాహంగాణ్ణి రాజుగారి సారాకొట్టుకు పంపాడు. వాడు అరగడియలో పీపాలన్నీ భారీ చేసి వచ్చి, "ఇవాళ నాకు పండగ లాగా ఉంది!" అన్నాడు.

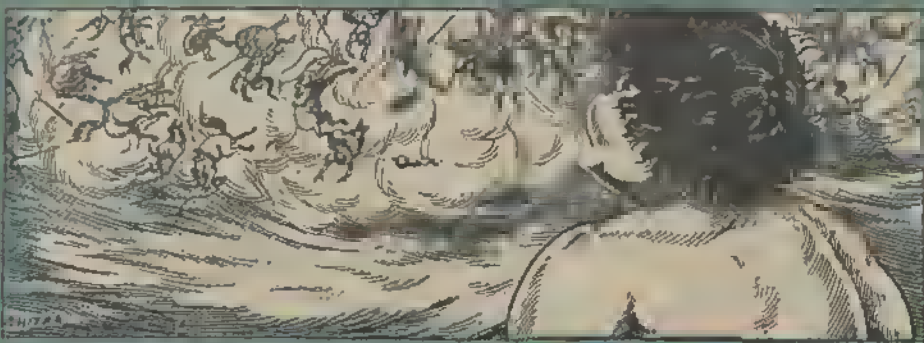
రాజుగారికి మాత్రం కట్టెలు కొట్టేవాడి కొడుకుమీద కోపం వచ్చింది. ఆయన తన కాల్పలాన్ని పిలిచి, "ఈ కట్టెలు కొట్టే వాణ్ణి, వాడి స్నేహితులనూ ఇక్కడినుంచి తరిమేయ్యండి," అన్నాడు.

కాల్పలం తమపైకి రావటం చూసి మూడోవాడు అడవి మోసేవాడితో, "వాళ్ల సంగతి చూడు!" అన్నాడు.

అడవి మోసేవాడు తన చేతిలో ఉన్న చెట్టుతో రాజుగారి కాల్పలాన్ని కసువు ఊడ్చినట్టు ఊడ్చేశాడు.

రాజుగారు మరింత మండిపడి తన ఆశ్వికదళాన్ని పంపాడు. మబ్బులూదే వాడు గట్టిగా ఊదేసరికి గుర్రాలూ, సైనికులూ కూడా గారికి ఎందుటాకులు కొట్టుకుపోయినట్టు కొట్టుకుపోయారు. ఇంకా కొంచెం ఉంటే వాడు తన రాజభవనాన్నీ, తననుకూడా ఊదేస్తాడని భయపడి రాజు గారు కట్టెలు కొట్టేవాడి కొడుకును పిలి పించి, మర్యాదగా తన కుమార్తె నిచ్చి పెళ్లి చేసి అర్ధరాజ్యంకూడా ఇచ్చేశాడు.

తరవాత మూడోవాడు రాజై తనవెంట వచ్చిన నలుగురినీ మంత్రులుగా పెట్టుకుని సుఖంగా రాజ్యం చేశాడు.

గలివక యంత్రాలు

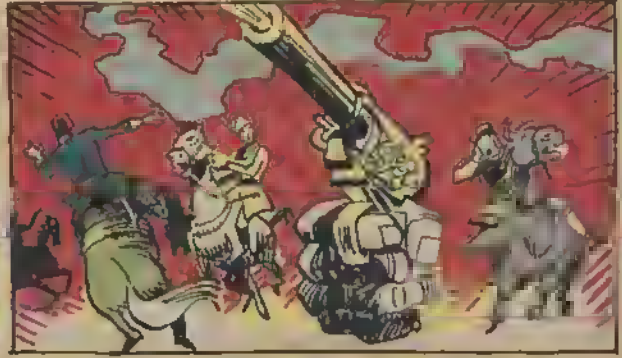
"ఆ మహాయంత్రంవద్ద నిలవడమే కష్టమయి పోయింది. పర్యవేక్షకాయుధి కొటు జేబుల్లో మరి కొన్ని వస్తువులున్నాయి."

"అవి: పెద్ద మడతకన త్రి ఒకటి, రథచక్రాలంతటి బంగారపు నాణాణా, నల్లటి పెద్ద 'గోళాలు,' (ఆ గోళాలు నా పిస్తోలుగుళ్ళు)."

చక్రవర్తిగారు ఈ నివేదిక జరుపుకోగానే వెంటనే బయలుదేరి వచ్చారు. ఉక్కుతో చేసిన హిడు గాటి గొట్టంలాటి యంత్రం చూపమన్నారు.

అయిన చెప్పినది నా పిస్తోలు—అది గారిలోకి పేల్చాను. ఆ ద్వనికీ రాజాగారి పరివారమంతా కళావికలై పరిగెత్తంది.

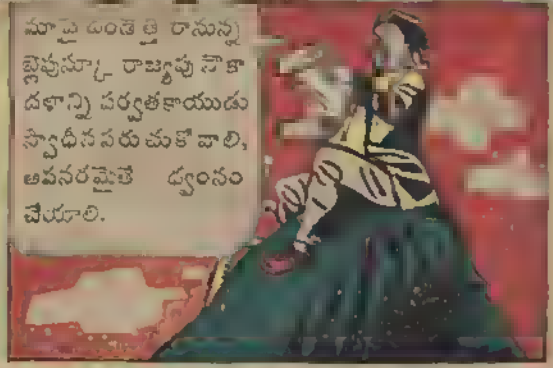
తరువాత చక్రవర్తి గారి ఆజ్ఞ ననుసరించి నా గడియారం, చాకు, పిస్తోలు ఒక బంతిపడలేని తీసుకువెళ్లిపోయాను.

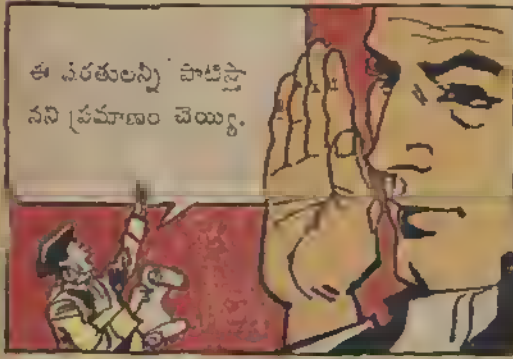
అదృష్టవశాత్తు వారి కంటబడని నా కల్లజోడు నావద్దనే ఉండిపోయింది. దానిని తీసుకుని పదిలబరచుకున్నాను.

తరువాత ఒక రాజప్రతినిధి వచ్చాడు. నా సంకెళ్ళు తొలగించడానికి రాజాజ్ఞ అయిందని చెప్పి అందుకు కొన్ని పరతులు వినిపించాడు.

మాది దండెత్తి రానున్న ఖైదుస్థాన రాజ్యపు నౌకాదళాన్ని పర్యవేక్షించుకుంటున్నాను. అవసరమైతే ద్వంద్వం చేయాలి.

ఈ పరతులన్నీ పాటిస్తానని ప్రమాణం చెయ్యి.

కానీ అంతటి మహాచక్రవర్తి మూట కొదవడానికి నే నెంతవాణ్ణి? నా బిడ్డాయిష్టాలతో నిమిత్తమేమిటి? ఎదురాడకుండా ప్రమాణం చేశాను.

నా భుజం ఎత్తున వున్న మహాబృహదను తప్పించుకుంటూ రాజదాని మిల్చేంటో నగరాన్ని చూడడానికి బయలుదేరాను.

నా చాకకి రెండుగంటల ముందుగా నగరాన్ని హెచ్చరించారు. విధులన్నీ జాళీ అయిపోయాయి. ప్రజలు మేడల కిటికీల్లోంచి, తలుపు నందులనుంచి చూస్తున్నారు. అయిదడుగుల వెడల్పున్న రాజబాటలో బాగ్రత్తగా కాలు మోపాను. రాజభవనంవైపు దారితిశాను.

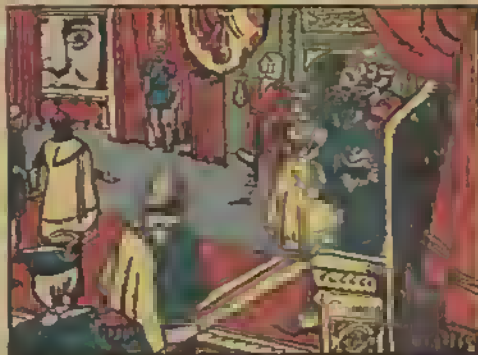
నగరం మధ్యన రాజభవనం అత్యంత సుందరంగా కనబడింది. అందుగా వెంచిన పచ్చటి జువ్వైన వనాలు, తళతళ మెరుస్తున్న అయిదడుగుల ఎత్తు చలవరాతి భవనాలు, ఎంతో ముచ్చట గలిపాయి. కొటమధ్యన నీలమై చదరపు అడుగుల ఖాళీస్థలం వుంది.

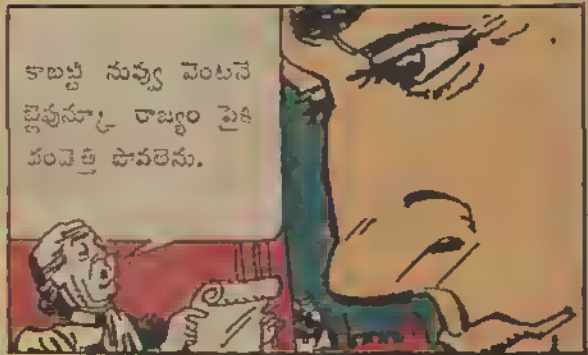
రెండడుగుల ఎత్తు వున్న కొట గోడను అతి వాగ్రత్తగా చాచాను, ఏ మేడ నేలమట్టమవుతుందో అని భయపడుతూ—

ఆ ఖాళీస్థలంలో పీరిగితా మెను వార్చి, కిటికీలూ, ద్వారాలూ తెరిచివున్న భవనంలోనికి తొంగి చూచాను.

అతె వైభవంగా వున్న చిత్రవర్తి అతఃపురం పట్టు తెరలతో, వమిని నింపానాలతో వెలిగిపోతేంది. రాణిగారు, చిత్రవర్తి, ఆయన సరివారమూ కలుపుకీర్చి ఉన్నారు.

కాబట్టి నువ్వు వెంటనే జైవున్నా రాజ్యం పైకి వండెత్తే పావతెను.

కంతలో మంత్రగారు కిటికీపట్టు వచ్చి, రిల్లీ పుట్ శీర్షాపులైన జైవున్నా రాజ్యం వారు దండయాత్రకి బయలుదేరుతున్నారని, నేను వారి నెడుక్కోవాలని తెలిపారు.

సముద్రతీరానికి వెళ్లగా దూరాన బైపుస్కూ
రాబ్యపు తీరం కనబడింది. వారి పడల తెర
చాప కొయ్యలు పుల్లల్లాగా కనబడ్డాయి.

రెండు రాజ్యాలకీ మధ్యనున్న సముద్రం అడ్డె
లోతు లేదు. వెమ్మడిగా సేతుస్తానే ఆరగంటలో
అవలి ఒడ్డు సమీపించాను.

శత్రువులకు కనబడకుండా పొంచిపొంచి
మొందుకు సాగి, లేపు సమీపించి—

ఒక్క సారిగా పైకి లేచి పెద్ద కేక మోచాడు. అది వారి పొలిల ఉరుములా వినిపించి, నా పర్యటకాయం
భయంకరంగా కనిపించి, హడలగొట్టింది. అక్కడున్న యుద్ధ నావలలోని సైనికులు చాలామంది
నిశ్శబ్దం దూకి, ఒడ్డుకు ఈది, చెల్లాచెవరై పరిగెత్తారు.

కవట యుద్ధం

పట్టు వదలని విక్రమాంకుడు చెట్టుపద్దకు తిరిగి వెళ్లి, శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానంకేసి నడవ సాగాడు. అప్పుడు శవంలోని జేతాళుడు, "రాజా, మనుషులు దేనికోసం తమ సుఖాన్ని, కీర్తిని త్యాగం చేస్తారో చెప్పలేం గదా! ఏమి కోరి నీవీ అపరాధివేళ ఇంత ప్రయాసపడుతున్నావో నాకు తెలియదు. కాని నిన్ను చూస్తుంటే నాకు మాకందుడి కథ జ్ఞాపకం వస్తున్నది. నీకు శ్రమ తెలియ కుండా ఉండగలందులకై, యుద్ధంలో గెలిచే సమర్థత ఉండికూడా ఓడిపోయి తనకూ, తన రాజుకూకూడా అపకీర్తి తెచ్చిన మాకందుడి కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఈవిధంగా చెప్పసాగాడు :

పూర్వం కోసందేశాన్ని ఎలిన మహనంద మహారాజు గొప్ప కత్తిమంతుడు. ఆయన రాజ్యంలో ఎన్నడూ అరాజకమన్నది లేదు.

జేతాళ కథలు

ఆయనను సామంతులు ఎంతో భక్తి విశ్వాసాలతో కొలిచారు. అయితే ఒకప్పుడు రుద్రగిరిని విలీన రుద్రవర్మ అనే సామంతుడు మహారాజును తృణీకరించి తాను సర్వస్వతంత్రుడైనట్లుగా ప్రవర్తించాడు.

మహానందుడు శాంతివియుక్తై ఉండి కూడా, రుద్రవర్మ ఢిక్కారాన్ని సహించలేక, పదిమంది సామంతులనూ, పదివేల సైన్యాన్నీ వెంటబెట్టుకుని వెళ్లి రుద్రగిరి కోటను ముట్టడించి, లొంగిపోవలసిందిగా రుద్రవర్మకు కబురు చేశాడు.

రుద్రవర్మ ఈ ముట్టడికి ముందుగానే సిద్ధపడి ఉండటంచేత మహారాజుకు

లొంగక, చేతనైతే కోటను జయించమని కబురుపంపాడు. నిజానికి రుద్రగిరి కోట దుర్భేద్యమైనది. రుద్రవర్మవద్ద శౌర్య పరాక్రమ సంపన్నులైన వీరులున్నారు, యుద్ధనైపుణ్యం గలిగి శుశిక్షితమైన సేన ఉన్నది. అందుచేత మహానందుడి బలాలు కోటపై ఎన్ని దాడులు చేసినా అన్ని దాడులూ విఫలమయ్యాయి.

చివరకు తటస్థ పరిస్థితి ఏర్పడింది. కోట లోపలివారులోపల ఉండిపోయారు, బయటివారు బయటనే ఉండిపోయారు. ముట్టడి ఎన్నిమాసాలు సాగినా యుద్ధం ముటుకులేదు.

ఈ పరిస్థితి చూసి ఉభయపక్షాలకూ విసుగెత్తిపోయింది. “ఎందుకొచ్చిన బెడద! ముట్టడి ఎత్తేసి వెళ్ళిపోదాం,” అని మహానందుడికి అనిపించింది, రుద్రవర్మకూ అనిపించింది. వెళ్ళిపోవటం మహారాజుకు అవమానం; యుద్ధంకూడా లేకుండా లొంగిపోవటం రుద్రవర్మకూ తలవంపులే.

మహానందుడివెంట ఉన్న యువక వీరులలో ఒకడు మాకందుడు. అతను మహానందుడి మేనల్లుడు. బల శౌర్య పరాక్రమాలలో అతనికి సాటి అనడగినవాడు ఆ సైన్యంలో ఒక్కడూ లేడు. అతనికి యుద్ధం చేసే ఈడు వచ్చాక తన ప్రతాపం చూప

హానిక వచ్చిన మొదటి అవకాశం ఇదే. కాని అది యుద్ధం జరిగితేనేగదా చూపేది?

ఊరికే కూచోవటం ఇష్టంలేక మాకం దుడు రోజూ చుట్టుపక్కల అరణ్యాలలో వేటాడేవాడు. అప్పుడప్పుడూ తన సోలివారిని కొందరిని మైదానంలో చేర్చి యుద్ధ కౌశలంలో పోటీ పందాలు ఏర్పాటుచేసి వాటిలో ప్రతిసారి తానే అందరినీ ఓడిస్తూ ఉండేవాడు. మిగిలినవాళ్ళు అతని అస్త్ర లాఘవాన్ని అలవరుచుకోవటానికి ప్రయత్నించేవారు.

దుద్రపర్మకు తమ్ముడి కొడుకు ఒక యువకుడు, అన్నివిధాలా మాకందుడి లాటివాడే ఉన్నాడు. అతని పేరు మిత్ర వర్మ. అతను కోటగోడలమీదనుండి మాకందుడు మొదలైనవారు చేసే పరాక్రమ పోటీలు చూశాడు. ఆ పోటీలలో తనుకూడా పాల్గొనాలని అతడికి ఆభిలాష వుట్టింది. అందుచేత ఒకనాడు అతను సామాన్యుడి దుస్తులు ధరించి ఎవరూ చూడకుండా కోట ద్వారం వెలువడి, చెట్ల మధ్యగా పోటీ పందాలు జరిగే చోటికి చేరుకున్నాడు. అతన్ని చూసి ఎవరూ శత్రుపక్షంవాడని సంశయించ లేదు, తమపక్షంవాడే అయి ఉంటాడనుకున్నారు.

మిత్రవర్మ తననుకూడా పోటీలలో పాల్గొననిమ్మని అడిగితే వారు సమ్మతించి అతనికి ఆవసరాన్నిబట్టి కవచమూ, ఇతర ఆయుధాలూ, గుర్రమూ మొదలైనవి ఇచ్చారు. కాని అతను ప్రతి ఆయుధం తోనూ అందరినీ ఓడించి, మాకందుడికి ఎందులోనూ తిసిపోనివాడని రుజువు చేసు కున్నాడు. అప్పుడుగాని మహారాజు తరపు యోధులకు అనుమానం తగలలేదు. వాళ్ల ముఖాలమీది చిరునవ్వులు మాయమై పోయాయి. "మాలో ఇంత మేటివీరుడు మాకు తెలియని వాడెవడున్నాడు? నువ్వు శత్రుపక్షం వాడివిలా ఉన్నావు? నీ పేరేమిటి?

మి తండ్రి ఎవడు? మీదే దేశం?" అని వారు ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు.

మిత్రవర్మ దేనికి జవాబు చెప్పకపోయే పరికి వారి అనుమానం రెట్టంపయింది. వారు తనను పట్టుకొపటానికి మీదికి రావటం చూసి మిత్రవర్మ ఒక గుర్రంమీదికి దూకి కోటకేసి పారిపో నారంభించాడు.

మాకందుడికి ముందిపోయింది. "పట్టు కొండి! తప్పించుకు పానివ్వకండి!" అని కేకలు పెడుతూ అతనుకూడా ఒక గుర్రం ఎక్కి మిత్రవర్మను తరమ నారంభించాడు. మాకందుడి గుర్రం గొప్పజాతిది; అది వాయువేగంతో పరిగెత్తి, మిత్రవర్మ గుర్రం

కోటద్వారాన్ని చేరవచ్చే సమయానికి దాన్ని అందుకున్నది. మాకందుడు తన కత్తిదూసి మిత్రవర్మ తల తెగవేయబోతుండగా కోట గోడమీదినుంచి ఎవరో స్త్రీ కెప్పున అరిచి, "చంపవద్దు! మా అన్నను చంపవద్దు!" అని కేకపెట్టటం మాకందుడి చెవినపడింది.

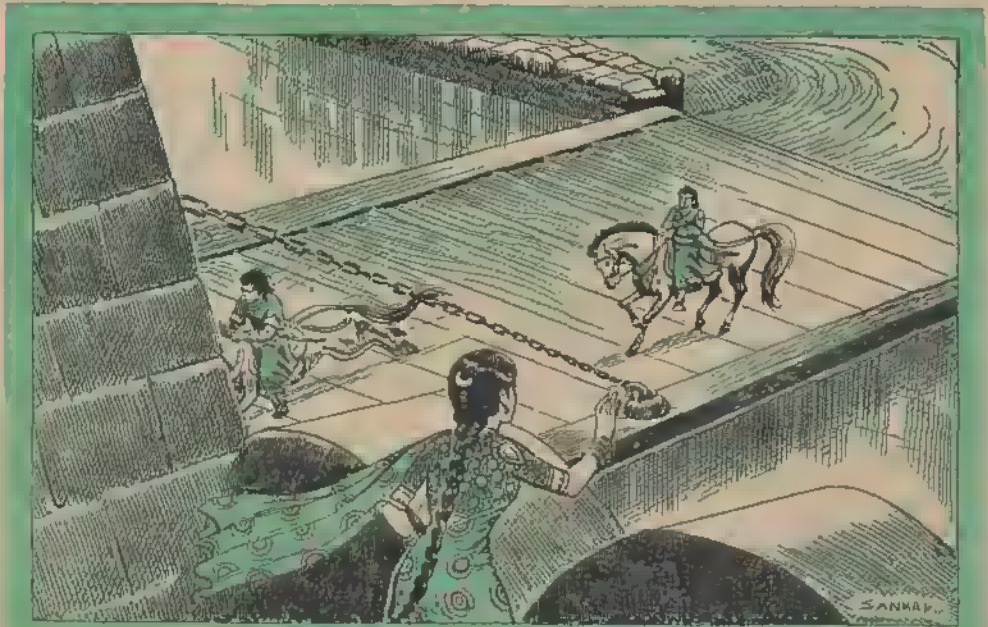
అతను అశ్చర్యంతో తల ఎత్తి చూశాడు. అద్భుత సౌందర్యరాశి అయిన ఒక పిల్ల కిందికి చూస్తూఉండటం అతనికంట పడింది. నిండు చంద్రుడులాటి ఆమె ముఖంలో ధయమూ, అందకనా చూసి మాకందుడు స్తంభించిపోయాడు. ఎత్తైన చెయ్యి కత్తితో సహా అలాగే దిగిపోయింది.

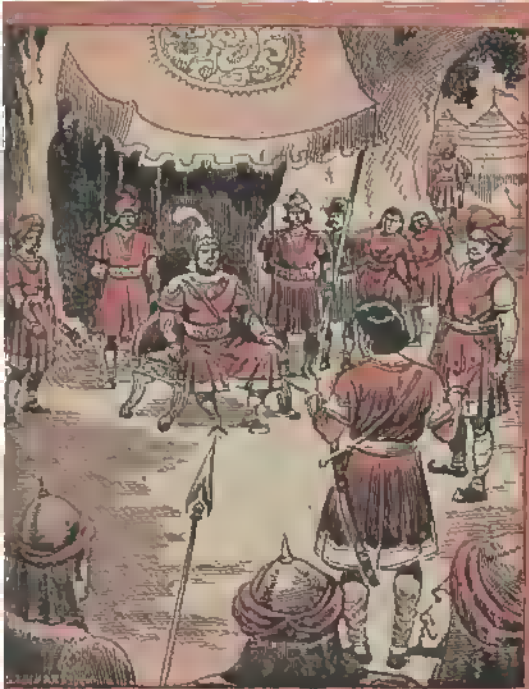

ఈ లోపుగా మిత్రవర్మ కోటద్వారం కుండా లోపలికి ప్రవేశించి అదృశ్యుడై పోయాడు. మాకందుడు తన గుర్రాన్ని వెనక్కు తిప్పి మెల్లిగా నడుపుకుంటూ పర ధ్యానంగా తమ శిబిరానికి తిరిగి వచ్చాడు. తనతో సమంగా ప్రతాపం చూపించిన నుహ యోధుణ్ణి, ఆ ప్సర సలను తలదన్నగల సొందర్యవతి అయిన అతని చెల్లెలిని ఆతను క్షణంపాటుకూడా మరిచిపోలేకపోయాడు. తన ప్రతిపక్షిపైన పుట్టిన అసూయ అంతా మటుమాయమయింది; మాకందుడికి ఇప్పుడా యువకుడు తన ఆపుడిలాగా కనబడ్డాడు.

మిత్రవర్మ మాకందుడి ప్రతాపాన్ని మొదటినుంచీ హృదయపూర్వకంగా మెచ్చు కున్నాడు. "నేను శత్రుపక్షంవాణ్ణి కనకనే గదా ఆతను నన్ను చంపవచ్చింది! అటు పంటివాడు మిత్రుడుగా ఉండటం ఎంత అనందంగా ఉంటుంది!" అనుకున్నాడు.

అది మొదలు మిత్రవర్మ తన పెత్తంద్రి అయిన దుద్రవర్మతో, "మహారాజుతో సంధి చేయకొ! ఏమిటి అర్థంలేని యుద్ధం! ఆయన పైన తిరుగుబాటు చేయటం మనదే తప్పు. అందుచేత మనమే సంధి రాయబారం పంపటం భావ్యంగా ఉంటుంది," అని బోధించాడు.

శరణు వేడితేనేగాని పై సంగతి నిర్ణయించను!" అన్నాడు మహారాజు.

"మహారాజా, తమకు పాపాశ్రాంతి కావటానికి మా రాజుగారు ఎంతమాత్రమూ సమ్మతించడు. నా ప్రయత్నం విఫలమయినందుకు విచారిస్తున్నాను. సెలవిప్పించండి!" అన్నాడు మిత్రవర్మ.

మాకందుడు అతనిని కలుసుకున్నాడు. ఇద్దరూ ఆబాల్య స్నేహతులలాగే అలింగనం చేసుకున్నారు. మాకందుడు అతనిని కొంత దూరం సాగనంపటానికి బయలుదేరాడు.

"విధివశాన మన రాజులిద్దరూ విరోధులైపప్పటికీ మనం అబద్ధ మిత్రులంగానే ఉంచాం! నాకు నీపైన మిత్రభావం వున్నది. నివంటి యోధుడు నాకు మిత్రుడంటే నేను గర్విస్తాను," అన్నాడు మిత్రవర్మ.

"నేనూ అంతే!" అన్నాడు మాకందుడు. అంతలో అతనికొక ఆలోచన వచ్చింది. "చూడు, మిత్రవర్మా! ఈ యుద్ధం అంతం చెయ్యటానికి ఒక పని చేద్దాం. ఉభయ పక్షాల తరపునా మనమిద్దరమూ ధ్వంధ్వ యుద్ధం చేద్దాం. మనం మిత్రులంకనక మాత్సర్యం లేకుండా పోరాడగలం. మనలో ఎవరు గెలిస్తే వారిపక్షం గెలిచినట్టు! ఏమంటావు?" అన్నాడు.

"అయితే నువ్వే రాయబారం వెళ్లు. ఆయన ముట్టడి చాలించి వెళ్లిపోయే పక్షంలో నేను ఎప్పటిలాగే ఆయనకు లోబడి సామంతుగా కొలుస్తాను. అంతకు మించి నేను ఏమాత్రమూ దిగిరాను. ఈ యుద్ధంలో ఓడిపోయినట్టుకూడా ఒప్పుకోను," అన్నాడు రుద్రవర్మ.

మిత్రవర్మ మహానంద మహారాజుపద్దకు రుద్రవర్మ తరపున రాయబారిగా వెళ్లి సందేశం వన్నవించాడు.

"నాకు సామంతుడుగా ఉండటంలో శిక్ష ఏమున్నది? అతని తిరుగుబాటుకు శిక్ష ఏమిటి? అతను ఓటమి అంగీకరించినన్ను

"ఈ సంగతి నేను మా పెత్తంద్రితో చెప్పి ఒప్పిస్తాను. నువ్వు మహారాజుతో చెప్పి ఒప్పించు!" అన్నాడు మిత్రవర్మ.

తరవాత ఇట్టరూ కొంచెంసేపు మాట్లాడుకుని విడిపోయారు.

రెండువకలమధ్యా మరొక రాయబారం జరిగింది. మహానంద మహారాజు ఈ విధంగా పంపెం ఏర్పాటు చేశాడు. "ద్వంద్వ యుద్ధంలో నా యోధుడైన మాకందుడు ఓడిపోతే నేను ముట్టడి చాలించి వెళ్ళిపోవటమే గాక, నిన్ను స్వతంత్రుణ్ణిగా గుర్తిస్తాను. నీ యోధుడైన మిత్రవర్మ ఓడిపోతే నీవు నీ రాజ్యాన్ని వదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోవాలి."

ఈ నిబంధనకు రుద్రవర్మ అమోదింపాడు. ఆయనకు తన తమ్ముడి కొడుకు పరాక్రమంలో అపారమైన విశ్వాసం ఉన్నది.

రుద్రగిరి కోటకు కొంతదూరంలో ఒక నది ప్రవహిస్తున్నది. నదికి కోటకూ మధ్య గల మైదానంలో ద్వంద్వయుద్ధం ఏర్పాటు చేశారు. రుద్రవర్మ పక్షింవారందరూ కోట గోడలపైన చేరారు. మహారాజు పక్షింవారు నది ఒడ్డున చేరారు. ద్వంద్వయుద్ధం బాము పొడైక్కి ప్రారంభమయింది. మధ్యాహ్నం దాకా యుద్ధం సాగినా ఏ ఒకరూ ఓడలేదు. అంత సమంగా బలపరాక్రమాలు గల యోధులను ఊహించుకోవటం అసంభవం.

"మిత్రవర్మా, ఎండ తీవ్రంగా ఉన్నది. కాస్తేవు విశ్రాంతి తీసుకుందాం!" అన్నాడు మాకందుడు.

ఇద్దరూ ఆప్యాయంగా చేతులు పట్టుకుని ఎడంగా నడిచివచ్చి చెట్టు నీడలో కూచున్నారు. ఇద్దరికీ బోజనాలు వచ్చాయి. కబుర్లు చెప్పకుంటూ బోజనం చేసి గడ్డిపైన పడుకుని విశ్రమించారు. పొద్దు వాలింది. మళ్ళీ ఇద్దరూ యుద్ధానికి ఉపక్రమించారు. మధ్యలో అకస్మాత్తుగా మిత్రవర్మ చేతి కత్తి రెండుగా విరిగిపోయింది. కోటమీది నుంచి హాహాకారాలూ, నది ఒడ్డునుంచి హర్ష ధ్వనాలూ వినబడ్డాయి.

కాని మాకందుడు తన కత్తి యూరంగా పారేసి, "నేను నిరాయుధుడితో ఆయుధం లేకుండానే పోరాడతాను," అన్నాడు. అతని బొదార్యానికి మిత్రవర్మ ముగ్ధుడయ్యాడు. తరవాత ఇద్దరూ మల్లయుద్ధం సాగించారు. అందులోకూడా ఇద్దరూ సమ ఉజ్జీలే. ఎ ఒకరూ రెండోవాణ్ణి పడగొట్టలేకపోయారు.

సూర్యాస్తమానం కావస్తున్నది. కోటమీది వాళ్ళకూ, నది ఒడ్డున ఉన్నవాళ్ళకూ కూడా ముళ్ళపై ఉన్నట్లు అత్రంగా ఉన్నది. ఇంతలో అకస్మాత్తుగా, అకారణంగా, మాకందుడు కింద పడిపోయాడు. కోట గోడమీదనుండి చూస్తున్నవారిలో హర్ష ధ్వనాలు వెర్రిగా చెలరేగాయి. నది ఒడ్డున ఉన్నవారందరూ పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు.

"మహారాజా, నేను ఓడిపోయాను!" అన్నాడు మాకందుడు లేచి కూచుంటూ.

మాట తప్పుకుండా మహానంద మహారాజా రుద్రవర్మ విజయాన్ని ఆమోదించి, అతన్ని స్వతంత్ర రాజాగా గుర్తించి, ముట్టడి ఎత్తి తన దేశానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

మాకంద మిత్రవర్మల మైత్రి మరింత గాఢమయింది. త్వరలోనే మాకందుడు తన మిత్రుడి చెల్లెలిని వివాహంకూడా చేసుకున్నాడు.

జేతాళుడికథ చెప్పి, "రాజా, మాకం దుడు ఓడిపోయినట్టు ఎందుకు నటించాడు? మిత్రవర్మ చెల్లెలిపైన గల ప్రేమచేతనా? తాను ప్రేమించిన మనిషికి అన్న అయిన వాణ్ణి గెలవనిస్తే అమె తనపట్ల మరింత అనుకూలవతి అవుతుందా? లేక మిత్ర వర్మను సంతోషపెట్టటానికే అతను అలా చేశాడా? ఈ సందేహానికి సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పకపోయావో నీ తల పగిలి పోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "అసలుకారణం ఇవేవి కావు. మిత్రవర్మకు అతనిపై అది పరకే ఘనమైన అభిప్రాయం ఉన్నది. తన మిత్రుడి చెల్లెలిని వివాహమాడటంకూడా మాకందుడికి ఏమంత కష్టంకాదు. మహా నందుడు తమ ద్వంద్వయుద్ధం సందర్భంలో పిచ్చాటించేసిన నిబంధన మాకందుడికి అక్రమమని తోచింది. యుద్ధం తప్పించ బానికే అతను ద్వంద్వయుద్ధం సూచించాడుగాని, తాను గెలిచి రుద్రవర్మను రాజ్య భ్రష్టుణ్ణి చెయ్యాలనే ఉద్దేశంతో కాదు. యుద్ధమే జరిగినా కూడా రుద్రవర్మను రాజ్యభ్రష్టుణ్ణి చేసే శక్తి మహారాజుకు లేదు. ఆయన ఎన్నోసార్లు యుద్ధం విరమించి వెళ్లి పోవాలనుకుని కూడా పరువు భంగమవు తుందని మానేశాడు. అలాటప్పుడు తాను రుద్రవర్మకు రాజ్యనష్టం కలిగించటంకన్న అక్రమంచేసి అయినా ఆయనను స్వతం త్రుణ్ణి చెయ్యటమే ఎక్కువ ధర్మమని మాకందుడు భావించాడు. లేనిపక్షంలో, మిత్రవర్మ చేతికత్తి విరిగిపోయినప్పుడే అతను తాను గెలిచానని ఉండేవాడు. చేతి కందిన విజయాన్ని అతను కత్తితోబాటే విసిరి పారెయ్యటాన్నిబట్టి అతనికి విజయ వాంఛ లేదని స్పష్టమయింది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈవిధంగా మౌనభంగం కలగ గానే జేతాళుడు శవంతోనహ మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. —(కల్పితం)

మన దేశపు ఆద్యులకు :

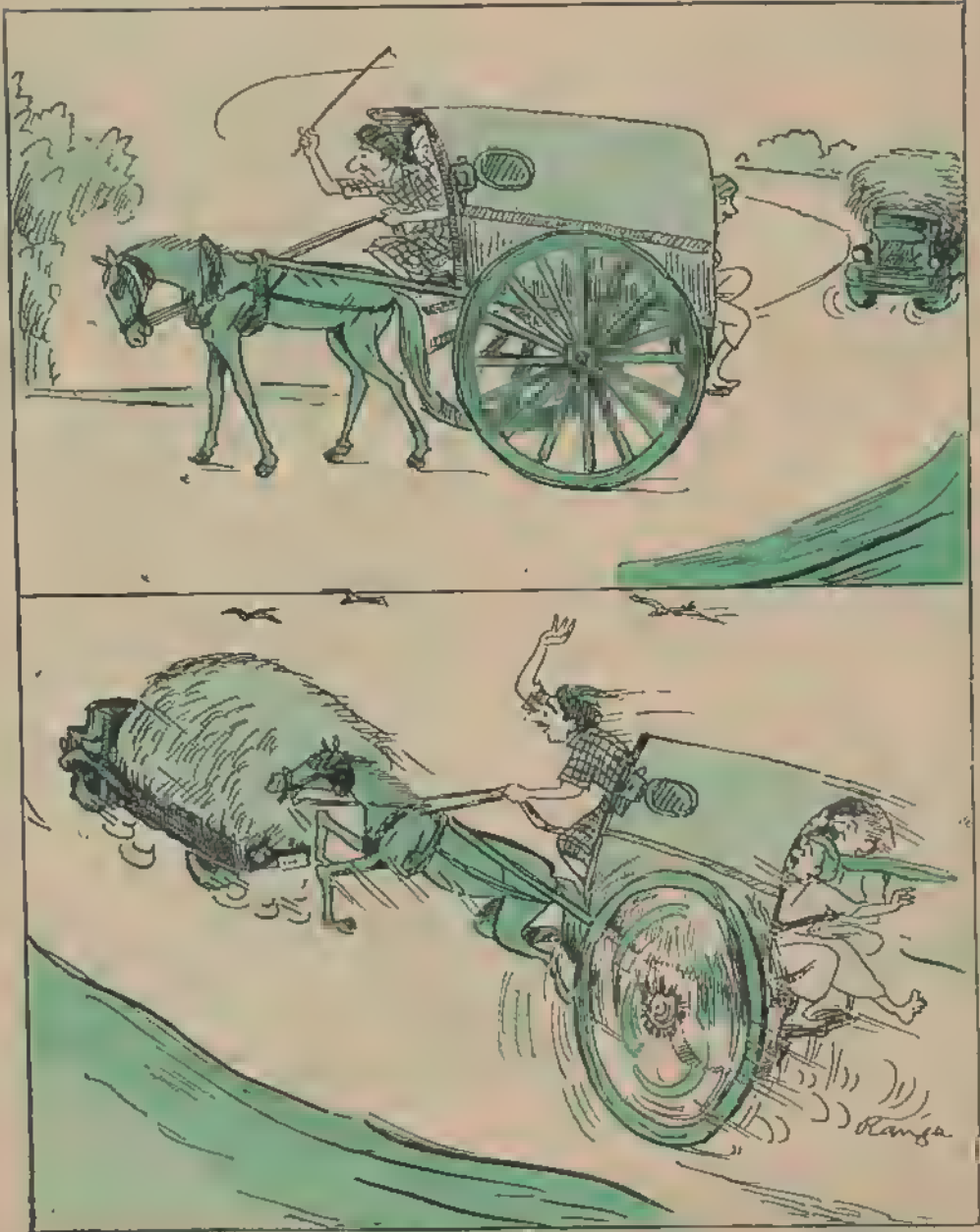
అజంతా చిత్రరూపులు

మనదేశపు ప్రాచీన చిత్రకళకు అజంతా చిత్రాలను మించిన నమూనా లేదు. వింధ్య పర్వతాల కనుమ ద్వారంపట్ల అర్ధచంద్రాకారంగా వ్యాపించి ఉన్న 250 అడుగుల ఎత్తుగల కొండలో క్రిస్తు శకారంభంలో బౌద్ధులు గుహలు తొలిచి తమకొరకు చైత్యాలూ, విహారాలూ నిర్మించారు. ఈ గుహల లోపల శిల్పాలు చెక్కారు. గుహల నిండా బుద్ధుడి సంబంధమైన కథలను కుశ్యచిత్రాలుగా నిర్మించారు. ఈ గుహల నిర్మాణం ఏడేనిమిదివందల విశ్వపాటు పాగిందట. ఇలాటి చిత్ర, శిల్పకళా ప్రదర్శనం మన దేశంలో మరెక్కడా లేదు. అజంతా గుహలలో 25 విహారాలూ, 5 చైత్యాలూ (బౌద్ధదేవాలయాలూ) ఉన్నాయి. ఇక్కడి కుశ్యచిత్రాలనూ, శిల్పమయమైన చెక్కడాలనూ చూడటానికి ప్రపంచమంతటనుంచి యాత్రికులు వస్తూవుంటారు.

చిత్రమేమంటే అజంతా చిత్రకళా, శిల్పకళా బౌద్ధంతోబాటు మరుగున పడిపోయింది. 1819లో కొండరు యూరపియన్ సైనికులు వీటిని కనిపెట్టగా ప్రపంచానికి వీటినిగురించి తెలియదవ్వించి.

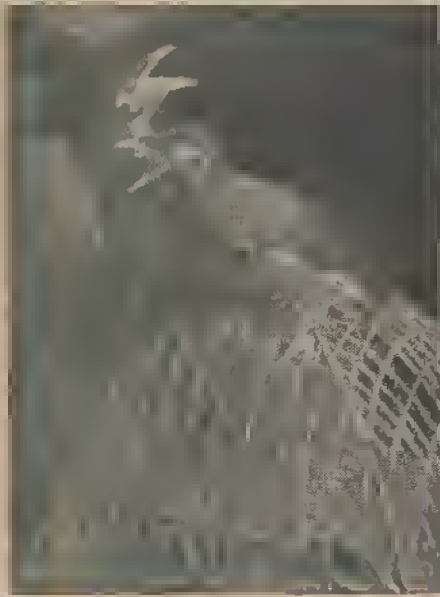

ఉత్సాహం

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1960 ఆగష్టు సంచికలో ప్రకటించబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

★ పై ఫోటోలకు సరిపైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ జూన్ నెల 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ ఆద్రసుకు పంపాలి:- చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జూన్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : కల్ల తూకం కాదండీ!

రెండవ ఫోటో : కానీ తక్కువ లేదండీ!

పంపినవారు : శిష్టా సేత, 15 తిరుమూర్తి వీధి, మదరాసు - 17.

బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

ప్రశ్నోత్తరాలు

1. జి. డి విక్టర్, మహబూబ్ నగర్

బ్యారాట్స్ పవాసులు ఎక్కివచ్చే క్రొత్త భయంకర పక్షి నిజమైనదా? కల్పితమా?

అలాటి పక్షులు అనేక కోట్ల విశ్వక్రితం భూమిపై నిజంగా ఉండేవి. అవి ఎగిరే బల్లులు. వాటిని మనుషు లెక్కి తిరిగారన్నది మాత్రం కల్పన.

2. మేల్పచెర్వు వెంకటశివనాగెంద్రమాయతీప్రసాదు, కొల్లూరు

"కంచుకోట"లో చంద్రవర్మను పంపిన తర్వాత కాపాలిని చనిపోయినదా? అవును. ఆ సంగతి స్పష్టంచేయబడింది.

3. ఎం. కే. వి. దేశికన్, నెల్లూరు

అన్నయ్యా, "చందమామ" స్థాపించినప్పటినుండి ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ ఉందని నా మిత్రుడు, లేదని నేను....

"చందమామ" ప్రారంభం 1947 జులై నంచిత. ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ ప్రారంభం 1952 జులై నంచితనుంచి.

4. కాకర్ల తాతారావు, గాడెలపాలెం

"మకరదేవత, తోకచుక్క" పుస్తకరూపంగా వస్తాయన్నారు. ఇంకా ఎన్ని దినాల్లో వస్తాయుంది?

అనివార్య కారణాలవల్ల ఆ పుస్తకం ప్రచురించటంలో ఆలస్యమయింది. త్వరతోనే వస్తుంది. కొంచెం ఓపిక పట్టాలి.

5. డి. గంగారాం, నిర్మల

ఫోటోవ్యాఖ్యలు తెలుగు "చందమామ"వే గాక హిందీవికూడా ఒకే కార్డులో వ్రాసి పంపవచ్చునా?

వద్దు. ఏ బాషలో వ్యాఖ్యలు ఆ బాషకు సంబంధించినవారే చూస్తారు. కనుక వేరు వేరు కార్డులు రాయాలి.

6. కె. సత్యనారాయణ, సీతానగరం

మన "చందమామ" ఆట్టపై వేసెడి బొమ్మల భారత కథను యెప్పటి నుండి ప్రచురిస్తున్నారు?

1952 జులై సంచికనుంచి.

7. కె. ఎన్. వి. సీత, రాజమండ్రి

ఇప్పుడు ప్రచురిస్తున్న "గలివర్ యాత్రలు" మునుపు ప్రచురించిన "వర్ణమాన విదేశయాత్రలు" ఒకటేనా?

అవును.

8. కాపుగంటి సూర్యారావు, నర్సిపట్నము

మీరు పుస్తకములో వేయుచున్న కథలు చాలా బాగుంటున్నాయి. "గంగావ తరణము," "ధానుని నాటక కథలు," "కంచుకోట" పుస్తకాలుగా వెలువడ్డాయా?

వెలువడతాయిగాని, కొంతకాలం పడుతుంది. పుస్తకాల ప్రచురణను ఇప్పుడు చేస్తున్న ఏర్పాట్లంకా పూర్తికాలేదు.

9. పా. ఛాయదేవి, మద్రాసు

"చందమామ" చందాదారుల ఇంట్లోకంటే అంగడిలో మొదట ఉదయించుట చాలా గౌరవనీయము.

శివశరణులు ఆడువచ్చినప్పుడు పొట్టులో వచ్చే శాప ఆలస్యం కావచ్చు.

10. కె. అందోర, నెల్లూరు

ప్రపంచ సప్తాద్భుతములలో "తాజ్ మహల్" ఒకటిగదా. మరి మీరు మే నెల సంచికలో దాని పేరు ప్రచురించ లేదేమి?

తాజ్ మహల్ ఆధునిక ప్రపంచాద్భుతాల కిందికి వస్తుంది. మే నెలలో ప్రస్తావించి సవి ప్రాచీన ప్రపంచాద్భుతాలు.

11. మందలపర్తి భుజంగరావు, భీమవరం

"చందమామ"లో నెలనెలా ప్రచురించే చీనా జానపద కథల రచయిత ఎవరండి? ఒక కథ ప్రచురించటానికి ఎన్నాళ్ళు ముందుగా సెలెక్ట్ చేస్తారు?

చీనా జానపద కథలు మా కార్యాలయంలోనే తయారవుతున్నాయి. "చందమామ"లో సదే కథలు మూడు నెలలు ముందుగానే నిర్ణయమవుతాయి.

చిత్రకథ

ఒకరోజున దానూ, వానూలు మామిడి తోటలోకి వెళ్ళి, కాయలు కోసి ఒక బుట్టలో పడవేశారు. తరవాత వాళ్ళు ఆ బుట్టతో కాలవ దగ్గరకు వచ్చి, తాము కోసిన కాయలను లెక్కపెట్టసాగారు. 'పైగర్' ఖాళీగావున్న బుట్టను నోటితో పట్టుకుని కాలవ నీళ్ళలోకి లాగసాగింది. అది చూసిన కాట్లకుక్క ఒకటి భయం కరంగా మొరుగుతూ పరిగెత్తుకు వచ్చేసరికి, 'పైగర్' పక్కకు పారిపోయింది. కాట్లకుక్క ఆ ఊపులో ఖాళీబుట్టలో పడింది. బుట్ట దానితెపాటు నీళ్ళలో పడి కాలవ మధ్యకు కొట్టుకుపోయి బురుంగుమంటూ మునిగింది. కాట్లకుక్క నీళ్ళల్లో గిలగిలా కొట్టుకుని మునిగి రేలుతూ, సగం చచ్చి అపతలి ఒడ్డుకు చేరింది.

అశోకా ఆమ్లా రత్నత్రయము

అశోకా ఆమ్లా హేరాయిల్
పామేడ్-బ్రవియన్ టైన్
నల్లనికురులకు
బల్లని గుణమునకు

విజయ కెమికల్స్..మద్రాసు-7.

మీ

పాపాయికి

ఇష్టం

స్పెన్సర్స్
గ్రేప్ సిరప్

పసిపిల్లల సమస్తమైన ఆహార
వ్యాధులకు

అంద్ర రాష్ట్రానికి సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:
డి స్వీ తం త్రా ఏ జెన్సీస్,
రామవిహార్, హనుమాన్ పేట, విజయవాడ-2.

దిన
దినానికీ
దిన
దినానికీ
ది...

రెక్సోనా శీటర్.

చర్మమును చోపించుచు, ఇదివి అతి
సౌగంధ్యము... అతి సుమధుగాను,
అతిమృదువుగాను వుండునట్లు చేయు
నట్టి చర్మసౌందర్యమును గలిగించే
నూనెల ప్రత్యేక మిశ్రమం వున్నది!
రెక్సోనా మృదు ప్రత్యేక పరిచరణ,
మీకు రోజునా చోయి గొంతును!
సౌందర్య వహకారియైన
రెక్సోనా రోజూ వాడండి!

రెక్సోనా సబ్బు మీ చర్మమును అతి సౌగంధ్యముగానుంచును

RP.164-50 TL

అవైరియూలోని రెక్సోనా ప్రొ.లి., కలెక్షన్ థాంకేస్ థాంకేస్ థాంకేస్.

అందమైన అమ్మాయి-మొరటు మృగం

అనిగా అనగా ఒకప్పుడు... ఒక మృగం అందమైన ఒక అమ్మాయిని ప్రేమించింది. ఆ మృగం న్యూహంబో ఎంత వికారంగా ఉన్నా, మధురమైన సరళ స్వరాలతో, అమ్మాయి కూడ మృగాన్ని ప్రేమించిందని ఎవరైనా చెప్పగలరు.

అమ్మాయి కల్లి ఎంతగానో విరిసింది. "మృగమా నా అల్లాడు! నా తెంతమాత్రం ఇష్టం లేదు" అని పెక్కి పెక్కి ఏడ్వడం మొదలుపెట్టింది. "అడుగో! నిన్ను! ఊడకో, ఊడకో" అన్నారు భర్త.

"ఊడకో, ఊడకో" అని అక్కడ కూర్చుని దాగానే అంటారు, మీవల్ల ఏమీ

ప్రయోజనం లేదు" అని దావ్య విసుక్కుంది.

ఇది జరిగిన తరువాత ఆ మృగం ఒక నాటి సాయంత్రం ప్యారిస్ మిఠాయిల బహుమతి తీస్ తీసుకవచ్చి, కాదోయే అక్షరాలతో సమర్పించుకొంది. మిఠాయిలన్నీ అమె ఏమీ మిగల్చకుండా, అపూర్వంగా తిన్నది, మనసు మారిపోయింది. తర్వాత తిరిగి "ఏమండీ! చూడండి! దాగా అలాచిస్తే, మృగం ఏమంత చెడ్డదిగా అనిపించడం లేదు, మంచి అదియని కంటి కూడ" అని అమె అన్నది.

తనకు తెలుసు నన్నట్లుగా అమె భర్త మంచపోయి చేమూ కలి ఊహాడు.

PRS 501 a

నీతి : ప్యారిస్ మిఠాయిల

బహుమతితో మీరు ఎల్లప్పుడూ ఇతరులను సంతోషపెట్టవచ్చు

ప్యారిస్ మిఠాయిలు ఎంతో రుచిగా ఉంటాయి. పరిశుద్ధమైనవి, పుష్టికరమైనవికూడ. అవి విడిగాగాని రు 1.75 నుంచి రు 5/- వరకు అందమైన సగిషు డబ్బాలలోగాని లభిస్తాయి. బహుళ : ప్యారిస్ కన్ పెక్షనరీ రిమి టెడ్. మద్రాసు

మొటిమలు మాయమగును చర్మము మృదువుగా శుభ్రపడును

నిక్సోడెర్మ్ (NIXODERM)ను రాసినచో మొటిమలు మాయమగును. నేటి రాత్రి నిక్సోడెర్మ్ (NIXODERM) వాడి చూచినచో చర్మము మృదువుగాను, నాజాకుగాను శుభ్రపడునని గమనించగలరు. మొటిమలు, కురుపులు, ఎర్రని మచ్చలు, దురద, తామర మొదలగువాటికి కారణభూతమగు క్రిమి జాలమును శాస్త్రోక్తముగా తయారైన నిక్సోడెర్మ్ (NIXODERM) సంహరించును. చర్మపు రంధ్రములలో దాగియుండు పేరుపేరు క్రిమి జాలమును తెలగించని ఎడల మీ చర్మ వ్యాధులు నివారించవు. మీ మొటిమలను నిశ్చయముగా పోగొట్టి చర్మమును మృదువుగాను, నాజాకుగాను శుభ్రము చేయు నిక్సోడెర్మ్ (NIXODERM)ను నేడే మీ కెమిస్టువద్ద కొనండి.

(N. 31-4 TEL.)

మీరు నిద్రించునప్పుడు ఉబ్బసపు తెమడను సడలించును

ఉపిరి చిగదీయుట, దగ్గు, శ్లేష్మము, గొంతు నొప్పి, ఉబ్బసము, రొమ్ము పడిశము, జలుబు మరియు తాపజ్వరము మొదలగు వ్యాధులతో బాధపడు వేలకొలది రోగులు యిక వీటికి భయపడ నవునరములేదు. అమెరికా దేశపు ఆధునిక ఔషధముతో శాస్త్రోక్తముగా తయారైన ఈ మందు, గుండె, ముక్కు మొదలగు భాగములకు రక్తము ద్వారా వ్యాపించి శ్లేష్మమును హరించును. మీకు వెంటనే ఉపిరి బాగుగా నలుపును. దగ్గు శ్లేష్మము తగ్గి పనిబిడ్డవలె నిద్రించగలరు. పూర్తిగా తృప్తినిచ్చుటకు గ్యారంటీ యివ్వబడిన మెండకో (MENDACO)ను మీ కెమిస్టువద్ద కొనండి.

(M. 33-2 TEL.)

నేడే చూడండి!

బి.పి.యస్ హారి ...

రాణి రత్నప్రభ

మహాత్మర విజయవతి చిత్రం

నిర్మాత - దర్శకుడు:

సంగీతం:

బి.పి.సుబ్బారావు * యస్.రాజేశ్వరరావు

ఆఫీస్
చందమామ

.....

మీ రాయిలు

న్యూట్రినేవారి రుచికరమైన మీగడ గల టాఫీలు, మీరు పదిలపరుచుకోవడానికి ఉత్సాహపడేటంతటి రమ్యమైన టిన్నులలో దొరకును.

అదీగాక, న్యూట్రినే టిన్నులలో మిఠాయిలు సగమునగము గాకుండా, పూర్తిగా నింపుటచే, మీకు ఎక్కువ టాఫీలు లభించును.

న్యూట్రినే కన్సెక్షనరీ కంపెనీ
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
చిత్తూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

బాధ నివారణకు సంతోషమగు విధానము

- హాప్ కక్కరి వేడి నిర్విచార మోటు—హాప్ కేసులా వెనుకకు వాడువల్ల వాడు.
- హాప్ కర్మమను చూచి బొల్లులు లొక్కవివ్వరి. మందల ఎల్లప్పుడూ వారు అందలా చేయరు.
- హాప్ చేయ నిరాశమైన ప్రయోగ వైఖ్యం చేకరించు వేర్తం చేత చేయరి, ఎల్లప్పుడూ కాగా ఏల సేవల బూబులలో మందులు.

నోవిన్

ఓ కంకల్ల కెమికల్ కం. రిమిటర్. కంకల్ల—హాప్.
1911 నుండి కేసులుకు సేమితువున్నది.

ఎల్లప్పుడూ ఆ
హాప్ కుటుంబము
అందుబాటులో
ఉండుకోనుడు
కంకల్లము హాప్
కం హాప్
కేసులు.
గొంతె కేసులు.
హాప్ వారిమందే
సర్వత్ర విమోక్ష
చిరుము.

దక్షిణ ఇండియా ఆఫీసు: 5/149, బ్రాడ్వే, మద్రాసు-1.

ఆంధ్రప్రదేశ్
అంతర్జాతీయ

విడుదల

మోడరన్ థియేటర్స్ వారి

అన్నా చెల్లెలు

రచన
గ.కృష్ణమూర్తి

నర్తక
TR.సుందరం

PRASADS

దర్శకత్వం... బి.వి.తీల ఆచార్య

STUDIO CITY

Chandamama [TEL]

June '60

“పైకిలు కొనుక్కోడానికి సంవత్సరం పాటు మూడు మైళ్లు
అఫీసుకు రోజు నడిచి కావలసిన డబ్బు ఆదా చేసుకొన్నాను
నిజానికి ఉత్తమమైన పైకిలే కొన్నాను - హెర్క్యులిస్”

హెర్క్యులిస్ వింతైన క్యాబినెట్‌ను వుంచి
అది—అది నిజానికి పైకిలందా విక్రయదారు,
అది మీ జీవిత భాగస్వామి, దాని అందరూ
వల్ల, మీరు సుఖంగా పెట్టేది కావలసివల్ల అది మీరు
కొనవలసిన అత్యుత్తమమైన పైకి.

మీ పైకి మీ పెట్టుబడి

హెర్క్యులిస్

మీ డబ్బును ఉత్తమమైన ప్రతిఫలం

తయారీ: టి. ఐ. పైకిల్స్ అండ్ ఇండియా, మద్రాసు

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కానీ తక్కువ లేదంటే

పంపినవారు :
ఎస్. సిత - మదరాసు - 17.

